

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, szerda, május 4-én.

123. szám.

A szirén.

Mig Wlassics a papok fizetését emelte a Házban s igyekszik a paragrafusok erejével kinyújtani a kezét az eltevelyedett hazai bárányokra, addig az idegen farkasok se pihennek, ők is igényt tartván a nyájra. A prágai „Narodny Listy”-ben egy felhívás jelent meg a kétfarku oroszán népeihez, a csehekhez.

Az „arany” Prágában sok mindenféle vágyak keletkeznek a szivekben. A nagyvárosi hóbort minden fajtája. Nem csak főherceget szeretnének a Hradsinban, ha magát a királyt nem lehet, nem csak hóbortos önállósági álmok gyötrik őket, hanem a nagyszláv törekvéseknek is propagandát csinálnak, kis tüznél tulajdonképpen nagy pecsenyét akarván sütni.

Van ugyanis egy együletük: „Cseska slovenska jednosti” (Cseh-tót egység). Ez a nagyszüle. A turóczzsentszmártoni „Matica” csak a kismama — de a prágai a nagymama, aki különösen a magyarországi tótokra fektet gondot és sző virágos terveket számukra a messze jövőben. A „Narodny Listy” egy közelebbi 82-ik számában a következő felhívást hozza:

„A „Cseska slovenska jednosti” csodákat mivel már. Kicsiny, jelentéktelen eszközeivel már egy egész sereg könyvtárt alapított a tótok között és a tót diákok nem csekély számát segíezi Prágában. Ez az eddigi működése az együletnek valóban olyan, mint amikor a bibliai történetben őt kenyérből és

néhány halból megszámlálhatatlan tömegek csillapították éhségüket. Az egyület eddigi jövedelmei vajmi kicsinyek voltak s mégis csudákat mivelt. Azonban senkinek sem szabad magát megerőltetni. Ez okból az egész cseh közönséghez fordulunk s kérjük azt, ne engedje egyik legfontosabb testületünket elveszni. Ha valahol, úgy itt kell kimutatni azt, hogy milyen szeretettel viselkedünk Tátra alatt lakó testvéreink iránt. Ott jelenleg a könyv a legfőbb faktor, pedig hát Csehországban mindig volt könyv bőven. A mi újjászületésünket a könyv hozta létre, tegye meg ezt a szolgálatot a tótság-nál is. Ott nagy szükség van a könyvekre. A nép ott eddigelé csak a zsidó-korcsmákban talál szórakozást s azáltal tesileg és szellemileg tönkre megy, ellenségeink legnagyobb öröme. Minden erőnket meg kell feszítenünk, hogy életben tartsuk törzsünk ezen ágát. Komolyan arra kell törekednünk, hogy e testvérnép öntudatra ébredjen. Akinek felesleges könyve vagy garasa van, az ne feledkezzék meg a „Cseh-tót egység”-ről Prágában.”

E felhívásból megtudjuk, hogy az ez idő szerint cseh járszalagra kötött felföldi szomszédjaink készséggel járatták fiaikat cseh iskolákba, ahonnan majdan a „Cseh-tót egység” szellemével telítve, a magyar haza ellenségeiként kerülnek vissza, az elárulni szándékozt hazában keresve és rendszerint találva is a megélhetés feltételeit. Eddig legalább mindennapi jelenség, hogy külföldi pánszláv szellemű tanodákban szerzett kvalifikációval nyert itthon alkalmazást nem egy nótórius pánszláv, még pedig a

közoktatás terén; mert például a külföldön szerzett tanítói képesítés érvénye itthon a magyar nyelv és történelemből sikerrel kiállott pótvizsgálathoz van csak kötve. Ki ne látna be, hogy ez a külföldön kiképzett pánszláv apostolokkal szemben, gyenge védelem. Hisz az általunk ismert vezérszerepet vivő és külföldi tanodákat látogatott pánszlávjaink jobban kezelik a magyar nyelvet szóban és írásban a legtöbb felföldi alispán vagy főszolgabiráknál. Ha a támadó ellenséggel szemben jogosult a védelem, akkor azon kell lennünk, hogy az eredményes legyen, ne pedig meddő. Eredményes pedig szerintünk e téren csak akkor lesz, ha a külföldi pánszláv szellemű tanítézetekben szerzett iskolai bizonyítványok feltétlenül érvényteleneknek nyilvánítatnak hazánkban. Azontul jobban megfontolja majd elhatározását az a tót szülő, akinek gyermekét a „Cseh-tót egység” cseh tanodába csalogatja, mert azon alternatíva előtt állandó, hogy — vagy elveszti gyermeke az ott töltött egész tanidőt, ha itt akar kenyérpályára lépni, vagy ott lesz kénytelen megtelepülni. Egyik alternatíva sem olyan kecségetető, hogy a szülő a „Cseh-tót egység” csábításainak engedjen.

A prágai lap felhívása azt is elárulja, hogy a „Cseh-tót egység”-nek sikerült a Tátra alatt lakó testvérek között egész sereg könyvtárat alapítani. Hogy ezek a könyvtárak hol állítottak fel, azt persze nagybölcsen

Gólyák a városban.

Hazajövetelük tekintetében a gólyák között is vannak szorgalmatosak, igyekvők, továbbá lassuk és lusták. Egyik korábban jön, mint a másik s néha több heti idő van az érkezésük között. Utjuk előtt ők tanácsot tartanak, mikor innen elmennek s valószínű, hogy odalent a homokpartokon is ugyanezt csinálják, agyonvagdosván a teljesen gyöngéket, akik semmi utazásra nem alkalmasak. Akik pedig ha nem is egészen erősek, de jövetelükben valamennyire bizni lehet, azok a többiek után várnak még néhány napot, hogy erőre kapjanak. Ezek a későn érkezők. Ezek, úgy lehet, nem is a tengereken által jönnek, hanem kerülnek inkább nagyot, hogy mindig föld felett járván, itt-ott pihenhessenek.

Szomorú az ilyen vándormadár-sors, mert ők semmiféle konzuli védelem alatt nem állnak idegen országokban, de sőt még utlevelük sincsen. Tömérdek elpusztul belőlük, szegény világjárókból s mondják, ha valahol a him elmarad, a nőstény nem megy el mellőle s vele vesz, a him azonban nem ilyen hű, bár lehet, hogy ez csak mesebeszéd. (De bizonyos, hogy valami rabszolgaság áll köztük, mert az is megtörténik náluk, hogy az ur elkergeti a párját s más asszonyt hoz a házhoz, példázván így némely emberi szokásokat.) Szomorú sorsu kódorgó madarak, utjaitokban mennyi minden veszedelemmel küzdöttek, de hazajöttök mégis, bár el is hagytok bennünket azonnal, mihelyt itt már hideg a víz arra, hogy beleálljatok. Az is nagyon csunya világ, úgy ősszel indulni utnak. Láttam egyszer több száz fecskének halálát egy ilyen utban. Lent kódorogtunk vagy háromszáz alföldi fő a fölöttébb görbe Novibazárban, ahol oly szép hegyek vannak a földön és oly szép gúgák a törökök nyakain. Ősz volt, huztak már a madarak dél felé, nap-nap után lehetett látni azon a kevés égen, amit a hegyek meghagytak, haladó csoportjaikat. A katonák sóhaj-tása feléjük szállt: hisz Magyarországból jöttek ők is. Darvak kiáltását félészakán át elhallgatták. Behunyta ilyenkor a szemét az ember és sebtében oda vitte a lelkét a daruhang, ahova épen legjobban szerette. E tájban történt, hogy estére kelve sűrű feketeség jött az égen, tömérdek fecske, számát sem lehetett tudni. Mintha ez a sok Isten bogara kitalálta volna, hogy magyarok laknak itt az ócska faházakban, éjjeli szállásra valamennyi odatelepült. Rettenetes nagy öröm volt ez aztán. A katonák úgy tárgyaltak velük, mint ahogy anya szokott beszélni értetlen kicsinyével. Szórták nekik a profunt-morzst és sötétedésig nézték, mint pihennek a lelkem kisedésége a tetőn. Biz-

moru sorsu kódorgó madarak, utjaitokban mennyi minden veszedelemmel küzdöttek, de hazajöttök mégis, bár el is hagytok bennünket azonnal, mihelyt itt már hideg a víz arra, hogy beleálljatok. Az is nagyon csunya világ, úgy ősszel indulni utnak. Láttam egyszer több száz fecskének halálát egy ilyen utban. Lent kódorogtunk vagy háromszáz alföldi fő a fölöttébb görbe Novibazárban, ahol oly szép hegyek vannak a földön és oly szép gúgák a törökök nyakain. Ősz volt, huztak már a madarak dél felé, nap-nap után lehetett látni azon a kevés égen, amit a hegyek meghagytak, haladó csoportjaikat. A katonák sóhaj-tása feléjük szállt: hisz Magyarországból jöttek ők is. Darvak kiáltását félészakán át elhallgatták. Behunyta ilyenkor a szemét az ember és sebtében oda vitte a lelkét a daruhang, ahova épen legjobban szerette. E tájban történt, hogy estére kelve sűrű feketeség jött az égen, tömérdek fecske, számát sem lehetett tudni. Mintha ez a sok Isten bogara kitalálta volna, hogy magyarok laknak itt az ócska faházakban, éjjeli szállásra valamennyi odatelepült. Rettenetes nagy öröm volt ez aztán. A katonák úgy tárgyaltak velük, mint ahogy anya szokott beszélni értetlen kicsinyével. Szórták nekik a profunt-morzst és sötétedésig nézték, mint pihennek a lelkem kisedésége a tetőn. Biz-

fáradtak voltak s a közönség azt szerette volna, hogy reggel ne doboljanak a dobosok és ne fujják a trombitások a dudát; majd talán akkor tovább pihennének e nagy marsolók. Hát csendben is feküdt le mindenki és örömmel, hogy e látogatás érte. — s másnap reggelre tele volt holt fecskével a tábor udvara, oly tele, hogy fekete volt tőlük minden. Akkor éjjel ugyanis megjártotta magát a hegyi szellő s olyan fagyot hozott egyszerre, hogy mind elpusztult bele a fecske. Bár még sem mind. Valami tíz-husz körül való megmaradt. Néhányat ugyanis beédesztettek a barakkokba még előttevaló este, azok a benső gerendákon éjszakáztak és így kimélve maradtak a sorstól. Másrészt pedig nem volt még megfagyva tökéletesen, azokat fölstedték a földről és keblükön melengették a katonák s volt is köztük, aki ily módon föléledt. Ez a társaság néhány napig ott maradt, míg lábra kaptak. Mikor jött megint a szép fényes nap, utnak ereszkedtek, félve mentek bizon, mert le Szaloniki felé is kegyetlen hegyek álltak és szomorun csipogva jártak előbb körül a barakkok tetejét. Utóbb csak elmentek, boldog utat kívánt nekik mindenki, aki csak ott azon a bolond környéken eleven volt.

Szent állat az is. Emez is szent állat, a gólya. Ő az a hosszalábú gólyabácsi, akitől

elhallgatja; a felföld adminisztrátorai pedig aligha tudnák megmondani.

Ah, ezek az adminisztrátorok egyébbel vannak elfoglalva. Követválasztásokkal, kanapé-proceszszusokkal a vármegye urai közt. Ki gondolna a könyvekre? Az ártatlan, jámbor könyvekre. Azok nem csinálnak galibát. A könyvek némák, s aki néma, az nem agitátor. Igen, a könyvek némák a mi adminisztrátoraink szemében, mert ők csak becsukva tudják őket elképzelni.

Ők nem olvasnak könyveket. S épen nem fér a fejükbe, hogy ezek a kis fekete betűk csinálják lassan-lassan azt a nagy hasadékot, amit aztán a végén az egész államhatalom se tud betömni. — Pedig nyilvánvaló, hogy a „Cseh-tót egység” által küldött könyvek legnagyobb része magyar-államellenes tendenciájuknál fogva a kitiltható, illetve elkobozható külföldi sajtó-termékek kategóriájába lenne sorozható. De hát a törvényhatósági közigazgatás nem arra termett, hogy a veszélyt megelőzze, — akkor veri félre csak a harangot, mikor a tüzet már különben sem lehet észre nem venni s ha a tüzet szerencsésen fokolizálni sikerült, ismét elalszik ébersége a következő veszedelemig.

Most is addig fog a pánszláv méltely szabadon terjedhetni a különben hazafias tót népünk körében a „Cseh-tót egység” alapította könyvtárak révén, míg valamely kézzel fogható incidens fel nem zavarja szokott nyugalmaiból a magyar államiság hivatott őreit — a közigazgatást.

Tervszerűen céltudatos, mindig éber figyelme és így eredményes eljárásra az alattomos pánszláv propagandával szemben addig ne is tartunk számot, míg a közigazgatás államosítása be nem következik.

kérdezni szokás, hogy mit fog este vacsorázni, amire ő azt mondja: béka-húst, brekeke. Rajtuk kívül nincs is más. Még a pacsirtát óvják, de nem féltik, mert az nem szokott a házhoz. Ők ellenben mások. Egyik az eresz alá rakja a fészket, a másik a kéményre. A fecske inkább a városokban szeret lenni, vagy falukon, vagy pusztákon a nagyobb majorokat keresi. Ahol több az ember és nem kell annyira félnie hatalmasabb állatoktól, sem a verébtől, amely sárvárát elfoglalni szokta. Magányos tanyaházaknál már ritkább, alig itt-ott található. Ellenben a golya az efajta helyeket kedveli. Már ha nagyobb majort talál, ott nem megy a kéményre, hanem távolosan keres valami jegenyét vagy öreg nyárfát és azon rak fészket ott, ahol ágai kettéválnak. Jó az ilyen fának nagyon, mert akármilyen magasra nyúlik, soha bele nem üt az istennyila.

Kis tanyákat pedig a villámtól úgy óv a golya, hogy a kéményen lakik. Azon szerkeszt magának fészket s a gazda ennek igen örül. Ha van valami hitványos drót a ház körül, azzal körülköti, amit meg a golya fogad szeretettel s minden gyököt elfogdos és ha észreveszi, hogy a malacz odaszabadult a kukoriczásokhoz, az udvarba száll és olyant üt rajta, hogy a malacz elszalad. Mert tekintélye van neki. A sánta varju elő sem mer jönni a kocsi alól, mikor a golya az udvarban sétál. Nemhogy még csinytevészekkel foglalatos-

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtti üléséről.

A kvóta. Az osztrák kvótabizottság üzenete holnap délután érkezik meg Budapestre és azt esütörtökön a budapesti és bécsi reggeli lapokban egyidejűleg teszik közzé.

Főrendek igazolása. A főrendiház igazoló bizottságának a tegnapi üléséről több téves adat került a lapokba. Így nem báró Rádl Béla számára, hanem báró Orczy Ádornak eszközölte ki a bizottság a királyi meghívó-levelet. Gróf Szapáry Géza nevét pedig már régebben törölte a bizottság. A bizottság gróf Szapáry Géza helyébe Daruváry Alajost választotta meg elnökévé. Gróf Kornis Károly bejelentette, hogy vagyoni képesítése ez idő szerint megszűnt. Az igazoló bizottság tehát törölte őt a főrendek jegyzékéből, a második ülés szak berekesztéséig azonban szervezeti jogát gyakorolhatja.

A hitelszövetkezetek. A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöke alatt ma folytatta a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A 8. és 14. szakaszoknál kisebb jelentőségű módosításokat tettek. A 15. szakasznál Hegedűs Sándor annak a kimondását indítványozta, hogy a tagok legálább üzletrészek névértékének ötszörös összegéig felelősek.

Erdély Sándor és Darányi Ignác miniszterek ellene nyilatkoztak a módosításnak, mint amely lehetővé tenné a korlátlan felelősség alkalmazását is, ez pedig hazai viszonyaink közt felette megnehezítené az intézmény fejlődését és megszilárdulását. A bizottság az indítványt nem fogadta el és hozzájárult Darányi Ignác miniszter ama módosításához, hogy a szakasz megtoldassék a következő rendelkezéssel: „Az alapszabályokban az üzletrész tízszeres összegéig terjedhető felelősség is megállapítható.”

Nagyobb vita támadt a 28-ik szakasznál. Hegedűs Sándor a szakasz törlesztés javaslatát ugyanazt kívánta Emmer Kornél, Gyurkovics György, Matiekovits Sándor és Kossuth Ferencz is, míg Erdély Sándor és Lukács László miniszterek, valamint Gajári Ödön a szakasz fentartása mellett foglaltak állást. A bizottság a szakaszt el is fogadta a Pulszky Ágost szövegezésével.

A 79. szakasz után Lukács László miniszter indítványára a következő új szakaszt vetették fel:

„Felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy egyelőrtleg a pénzügyminiszterrel, oly községeknek, amelyek háztartási viszonyai ezt megengedik, az 1886. XXII. törvényekben előirt feltételek megtartása mellett hozott határozataik alapján megengedhesse, hogy: a) tőkét a község területén működő szövetkezetnél üzletrészeket, ugyszintén a központi intézetnek alapítványi üzletrészeit jegyezhessek; b) tőkét a központi hitelszövetkezet által a jelen törvény IV. fejezete értelmében kibocsátandó kötvényekben elhelyezhessek.”

A többi szakasznál vita nem volt s a bizottság végül a javaslatnak a képviselőházban leendő előterjesztésével Neumann Ármint bízta meg.

Az ó-budai mandátum. Ma reggel kapta meg Halmos János polgármester a képviselőház elnökének a hivatalos értesítését arról, hogy a III-ik kerület képviselője lemondott mandátumáról. A polgármester az új választás napjának a kitűzése végezt esütörtökre, május 5-re, hívta össze a központi választmányt. — Jellinek Henrik a közúti vasutársaság vezérigazgatója, akit a szabadelvű párt az ó-budai kerületben jelölni akart, mint értesülünk, illetékes helyen kijelentette, hogy a jelölést nem fogadhatja el.

Pártértekezlet. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklése alatt ma értekezletet tartott. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a belügyminiszter a Hajdu-Böszörményben összehívott népgyűlést betiltotta. A párt Hentaller Lajost bízta meg, hogy ebben az ügyben interpellációt terjesszen elő a képviselőházban. Lukács Gyula bejelentette, hogy a spanyol-amerikai háború ügyében holnap meginterpellálja a kormányt, hogy vajon Ausztria-Magyarország tett-e semlegeségi nyilatkozatot s ha nem, miért nem tett? Ezután a Zimándy-ügy került napirendre s ekkor Kossuth Ferencz átadta az elnöki helyet Györy Elek alelnöknek. A néppárt a következő levelet intézte a párthoz:

Nagyságos Györy Elek országgyűlési képviselő urnak, a függetlenségi és 48-as párt alelnökének, Budapesten.

Folyó hó 1-én kelt átiratára az országgyűlési néppárt a következő határozatot hozta: „Az országgyűlési néppárt folyó hó 15-én tartott értekezletén tudomásul vette a függet-

lenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklése alatt ma értekezletet tartott. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a belügyminiszter a Hajdu-Böszörményben összehívott népgyűlést betiltotta. A párt Hentaller Lajost bízta meg, hogy ebben az ügyben interpellációt terjesszen elő a képviselőházban. Lukács Gyula bejelentette, hogy a spanyol-amerikai háború ügyében holnap meginterpellálja a kormányt, hogy vajon Ausztria-Magyarország tett-e semlegeségi nyilatkozatot s ha nem, miért nem tett? Ezután a Zimándy-ügy került napirendre s ekkor Kossuth Ferencz átadta az elnöki helyet Györy Elek alelnöknek. A néppárt a következő levelet intézte a párthoz:

Nagyságos Györy Elek országgyűlési képviselő urnak, a függetlenségi és 48-as párt alelnökének, Budapesten.

Folyó hó 1-én kelt átiratára az országgyűlési néppárt a következő határozatot hozta: „Az országgyűlési néppárt folyó hó 15-én tartott értekezletén tudomásul vette a függet-

lenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklése alatt ma értekezletet tartott. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a belügyminiszter a Hajdu-Böszörményben összehívott népgyűlést betiltotta. A párt Hentaller Lajost bízta meg, hogy ebben az ügyben interpellációt terjesszen elő a képviselőházban. Lukács Gyula bejelentette, hogy a spanyol-amerikai háború ügyében holnap meginterpellálja a kormányt, hogy vajon Ausztria-Magyarország tett-e semlegeségi nyilatkozatot s ha nem, miért nem tett? Ezután a Zimándy-ügy került napirendre s ekkor Kossuth Ferencz átadta az elnöki helyet Györy Elek alelnöknek. A néppárt a következő levelet intézte a párthoz:

Nagyságos Györy Elek országgyűlési képviselő urnak, a függetlenségi és 48-as párt alelnökének, Budapesten.

Folyó hó 1-én kelt átiratára az országgyűlési néppárt a következő határozatot hozta: „Az országgyűlési néppárt folyó hó 15-én tartott értekezletén tudomásul vette a függet-

lenségi és 48-as párt Kossuth Ferencz elnöklése alatt ma értekezletet tartott. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a belügyminiszter a Hajdu-Böszörményben összehívott népgyűlést betiltotta. A párt Hentaller Lajost bízta meg, hogy ebben az ügyben interpellációt terjesszen elő a képviselőházban. Lukács Gyula bejelentette, hogy a spanyol-amerikai háború ügyében holnap meginterpellálja a kormányt, hogy vajon Ausztria-Magyarország tett-e semlegeségi nyilatkozatot s ha nem, miért nem tett? Ezután a Zimándy-ügy került napirendre s ekkor Kossuth Ferencz átadta az elnöki helyet Györy Elek alelnöknek. A néppárt a következő levelet intézte a párthoz:

Nagyságos Györy Elek országgyűlési képviselő urnak, a függetlenségi és 48-as párt alelnökének, Budapesten.

lenségi és 48-as párt folyó hó 1-én kelt határozatát és kijelenti, hogy miután a szóban forgó röpirat szerzője és fordítója az országgyűlési néppártnak nem tagjai, azok irodalmi működése a párttól teljesen független.

Hazafias üdvözléssel Molnár János s. k. elnök.

Az értekezlet az átiratot sajnálkozással és megütközéssel vette tudomásul. E határozat után felolvasta az elnök a Gara-asztaltársaság átiratát, melyben kijelenti, hogy Zimándy és Zelenyákkal szemben a nemzeti megvetéshez csatlakozik. — A párt holnap tárgyalja a hitelszövetkezetekről szóló javaslatot

Interparlamentáris konferencia. Az interparlamentáris konferencia az idén tudvalevőleg Lisszabonban ül össze szeptember 29-én, 30-án és október 1-én. A konferencia bizottsága felkéri ama tagokat, akik az értekezleten megjelenni kívánnak, hogy Dessewffy Aurélnál, a képviselőház titkáránál jelentkezzenek.

A podesta választás. Fiumei tudósítónk táviratozza: Gróf Szapáry László kormányzó holnap esti hat órára hívta össze a reprezentanzát podesta-választó ülésre. A kormányzó ma délután harminczhat városatyát hivatott magához, akikkel hosszabban tanácskozott. Feltűnést kelt, hogy nem mind az ötvenhat városatyát hívta meg. Holnap este a választáson, állítólag, meglepetések várhatók. Az ülésterembe a közönséget nem bocsátják be, sőt a municzium előtti teret is elzárják a közönség elől. Hire jár, hogy dr. Víó Antalnak holnap abszolút többsége lesz Mayländerrel szemben.

Más értesülésünk szerint a reprezentanza holnap is Mayländer Mihályt választja meg podestának s ebben az esetben a kormányzó a reprezentanzát feloszlatja.

A lelkészek fizetése. A főrendiház közjogi, törvénykezési és pénzügyi bizottsága Samassa József egri érsek elnöklése alatt együttes ülésben ma tárgyalta a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet Laskáry előadó ajánlott elfogadásra. Gróf Zichy Nándor és báró Prónay Dezső még általánosságban sem fogadták el a törvényjavaslatot, mert az az egyházak autonómiájába ütközik. Báró Prónay még azért sem fogadja el a javaslatot, mert az 1848. XX. törvényezikk elveivel össze nem egyeztethető s a javaslat nem terjed ki az összes vallásfelekezetekre. A bizottság többsége a javas-

latot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalás során többen szólaltak fel. Ezek között Daruváry Alajos, Lechner Ágost, Samassa József, Gáll József és báró Prónay Dezső. Az utóbbi azt ajánlotta, hogy a stóla kártérítése tárgyában törvényt kellene alkotni. Wiassics Gyula miniszter szintén többször felszólt a módosításokkal szemben az eredeti szöveg fentartását kérte. Hosszabb vita után a javaslatot részleteiben is változatlanul elfogadták.

A balázsfalvi tüntetés. A délvidéki román intelligencia képviselői — mint temesvári tudósítónk táviratozza — vasárnap Oravicán összegyűltek, hogy a sokat emlegetett balázsfalvi május 15-iki oláh tüntetés ügyében állást foglaljanak. Hosszabb eszmecsere után a tulnyomó többség kimondta, hogy a tüntetés időszerűtlen és indokolatlan volna.

A képviselőház renoválása. A képviselőház gazdasági bizottsága Szilágyi Dezső elnöklése alatt ma ülést tartott. A Ház több alkalmazottjának személyes ügyeiben intézkedtek és a háznagyi és főigazgatói számadásokat intézték el. A bizottság ezután aziránt rendelkezett, hogy a nyár folyamán a képviselőház épületén javításokat eszközöljenek.

A munkarendről.

(Az országgyűlésből.)

Ma lett volna a napja, amikor Olay Lajos igazán névszerinti szavazást kérhet. Mert ha ma olvassák össze a képviselőket, nagyon kicsi lett volna a távollevők kontingense. A tisztelt képviselő urak ugyanis a déli üléscsokere majdnem akkora számmal vonultak be, mint az esti órákban a miniszterelnök estélyére.

Pedig nem volt a szemhatáron semmiféle érdekes javaslat vagy szavazás. Még csak a „Nemzet” sem invitálta cicerós entrefilet-vel a szabadelvű párt tisztelt tagjait. Ellenben ez volt az első ülés a szép május hónapban, amikor az orgona kivirágzik s a képviselőház pénztára nyolczszáz kemény forintot fizet ki minden igazolt honatyának. S ez a májusi járandóság csalta be a lustábbakat is a kurta, kis ülésre, amelynek érdemleges tárgya nem volt egyéb, mint a községi erdők állami kezeléséről szóló törvényjavaslat harmadik olvasása.

De ha már a véletlen úgy akarta, hogy a társaság olyan szép számmal verődött együvé, akadt egy-két uriember, aki némi szórakozásról is próbált gondoskodni.

Igy: amikor a szabályok szerint az elnök felolvastatta a függőben levő interpellációk jegyzékét, megszólalt Visontai Soma:

— Méltóztatnak a jegyzékből látni, hogy van benne egy kis interpelláció a villamos balesetek dolgában, amit épen most egy esztendője intéztem a kereskedelmi és a belügyi miniszterekhez. Választ azonban máig sem kaptam. Mivel pedig a villamos azóta újabb áldozatokat is szedett s az én interpellációm ugyis az első éves fordulóját üli, talán nem fog zaklatásnak tetszeni, ha a választ megsürgetem.

Szólt és elégültlen ült le Visontai. Választ azonban egyelőre nem kapott, mert az illetékes miniszterek nem voltak jelen.

Aztán jött az érdekesebb disputa. Mikor ugyanis az elnök bejelentette, hogy a holnap déli ülésben csak a belügyminiszter fog két jelentéktelen interpellációra válaszolni — felugrott Polónyi Géza, mert ő tájékoztatást szomjazott a további munkarendre nézve is. Nagyon naivnak tette hát magát, mint aki nem is sejti, hogy mért nem tárgyalhatjuk már most a kiegyezési javaslatokat; hiszen ő is sürgősnek gondolja a kiegyezést, a kormány is. Mondja meg tehát a miniszterelnök, hogy mi lesz? Mit csinálunk májusban? Mit azon-tul? És lesz-e nyári szünet? Vagy rendszert csinál-e a kormány belőle, hogy télen és tavaszon át apró-cseprő dolgokat tárgyalat, az igazit pedig mindenkor a nehéz nyári napokra hagyja?

Zuhogott a sok kérdés, de Bánffy miniszterelnök nem ijedt meg tőlük. Azt mondta:

— Husvétig a költségvetést tárgyaljuk. Ezt nézi Polónyi apró dolognak? Husvét után a kongrua volt soron. Ez az apró dolog? A kongrua után az erdők állami kezelésére került a sor s ezzel ugyan nem sokáig bibelődött a törvényhozás, de nem azért, mintha jelentéktelen volna, hanem nyilván azért, mert a javaslat jó volt. A jövő héten tárgyalás alá kerülhetnek a hitelszövetkezetek s ez a téma sem épen utolsó. Kilenczedikén pedig indulnak a delegáció tárgyalásai, követi a pünkösdi szünet, aztán jön néhány kisebb javaslat...

— Hát a kiegyezés? — süvöltött közbe Polónyi.

— Majd megmondom azt is — jegyezte meg a miniszterelnök. Egyelőre csak igazolni akartam, hogy a törvényhozás igenis komoly munkával volt ellátva s jut neki belőle május végéig. Hogy aztán a kiegyezési javaslatok sorra kerülhessenek, az sok mindenféle tekin-

Száz forintra becsülte őket koponyánkint, ez azonban nem is nagy pénz, tekintve azt, hogy mennyi szerencsét szokott hozni a golya. Az ablakok is megnyitak szeretszét s borzas lányfejek tekintettek a golyák felé (mert kora reggel történt ez a dolog), hogy bár az ő házuk fölött is szállnának. Nevezetesen magyar hit szerint lányoknál a golya nem gyermeket jelent, hanem házasságot.

Már igazán nem tudni, meghallották-e Takács uram szavait a golyák odafent, de annyi bizonyos, hogy a kéményére szálltak. Van-e tollforgató ember, aki ez örömet annak módja szerint előadni bírná? Hát a boszuságot mi a többiekben támadt, hogy lám, im Takácsot tiszteli meg a golya s nem őket. A kéményen aztán építeni kezdtek. A ház népe nagy igyekezettel hordta össze az udvarra mindazon galyákat, amiből fészket építeni szokás. A szőlővenyige alkalmas erre legjobban.

Később az egész utca örülni kezdett a dolognak, mert hiszen, ha itt maradnak a golyák, az nem csak Takács uram dicsősége lesz, hanem az egész utcáé. Kinyitak az ablakok s az emberek nézték az építkezést és az asszonyok dideregtek egy kicsit, mert még bennük volt az álom hidege. Így épült a lakás. Ám egyszer mi történt? Az egyik golya rosszul rakta az alapvesszőket a külső oldalon, pedig annak ép olyan pontos munkának

kell lennie, mint akár a kosárfonóé. Most emiatt félreállt a fészek. Mikor a másik ezt észrevette, nekiszállt dühösen s lelökte amazt a kémény tetejéről. Ez szegény elszállt nagybusan s aznap elő sem jött. Ez kétségbe ejtette a közönséget. Mit kellene most tenni, emberek?

— Meg kell kérdezni az állatorvost — vélték.

— Ugyan — mondta Lehotay János — ért is az az ilyesmihez.

— Hát hogyné? Az a tanult mestersége — ellenkeztek mások.

— Már pedig — szólt Lehotay — akár mennyire tanulta is, röplüni csak nem tud.

Ez igaz. Kint, valahol a tanyákon, a Madarász-tó körül van egy öreg asszony, ki, állítólag, tudna a madarak nyelvén (a Rózsa Dániel boszorkánymester ivadéka), de hiszen nagyon messze van az innen. Tépelődték a dolgon s már-már megsiratták a száműzöttet, míg emez ellen haragra keltek. A gyöngébbet szereti rendszerint pártolni az ember s itt is csak úgy volt ez.

— Te kutyahitű! — mondták neki fenyegetőleg, de a golya erre mitsem felelt. Utóbb hátrafektette a fejét a hátra és kelepelt.

— Hát még visszabeszél — szóltak alant s az emberek mosolyogva magyarázták egymásnak az állat furfangos mivoltát.

Másnap reggelre megjött a másik golya. Miként jött, hogyan jött, nem tudja senki, mert az éjszaka történt. Csak épen hogy kora reggelre ott volt. A Chambre Jóska vette észre legelsőbb, a borbélyinas. Iszonyu nagy lármát csapott azonnal, de nem értette meg senki, mert szegényt csak most hozták Charlevilleből s nem tud magyarul. Csak kiabált francziául és németül, de azon emberek, akik korán szoktak kelni, nem adnak az ilyen beszédekre semmit. Végül aztán jellel mutogatták a Zsozéf a golyákat. (Mert ki engedné el az ilyen fölfedezés dicsőségét?) Ez most újabb örömet keltett. A fészek azóta elkészült, áll fönt a kéményen, ha pedig az ember abban az utcában megy, azt hiszi, valami szanatóriumba jutott, ahol nyakbetegek vannak egy rakásra szedve. Mert ott mindenkinek félre áll a nyaka, jártában-keltében mindenki a golyákat nézi s minden működésükről igen pontos tudósítások vannak. A golyákat épen nem bántja ez a nagy érdeklődés. A fészket tökéletesen körülépítették (aki valamely nagyon szép golyafészket akar látni, idejőjjön) s gondoskodnak már a családalapításról. Sűrűn kelepelnek és szerelmeskednek is olykor. Az emberek ilyenkor hunczutul nevetnek, elben elpirulnak az asszonyok, mondván:

— Oh, a szömtelenök...

Tömörkény István.

tettől függ. Erről tehát ma még határozottan nem lehet nyilatkozni. Egyet azonban mondhatok: a sürgős elintézés a kormány óhajtaná legjobban.

Helyeslés hangzott, megnyugodva morajlott a többség erdője. S úgy tetszett, hogy ezzel vége a munkarend-disputának.

Fülemelkedett azonban Horánszky Nándor.

— Nem kívánom, hogy a miniszterelnök mindjárt nyilatkozzék, de azért kötelessége lesz a törvényhozást tájékoztatni, hogy foglalkoztatni kívánja-e a nyáron is. Mert a gazdaképviselőknek eszerint kell majd berendezkedniük.

Erre a jobb mezőről is helyesleltek.

És Bánffy is előzékenyen járult hozzá. Azt már a kormány is kötelességének ismeri, hogy a kellő időben informálja a törvényhozást. S ha ideje megjön, nem is fog késni a nyilatkozattal.

Ebben mindenki megnyugodott s ezzel a disputa és az ülés befejeződött.

KÜLFÖLD.

György király körutja. Athénből híják: Amióta György király trónra lépett, most történik először, hogy országában körutat tesz, amelyre különben most is csak azért határozta el magát, hogy a háboru szerencsétlen kimenetele által a dinasztia és a nép között meglazult kapcsolatot ismét megszilárdítsa. Már ez okból is nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak a király elhatározásának. Utjában meglátogatja Thessaliát is, de csak akkor, ha a török csapatok onnan kivonultak.

Az amerikai háboru,

(Távirati tudósítások)

Amerika Angliával már alkudozik a Filippini-szigetek átvételére vonatkozólag. Ez a két praktikus állam már a háboru elején megegyezett egymással s Amerika kezdi kikaparni a gesztenyét a számító Anglia számára. Mindazonáltal nagy tévedés volna azt hinni, hogy az Unio megnyerte a játékot. A spanyoloknak egyik hajóhadat, az igaz, tönkre tette, de ott van a másik, a nagyobb és erősebb spanyol hajóraj, amely a Zöldfok-szigetekről ismeretlen helyre vitőlázott s amely még kellemetlen meglepetésekben részesítheti az amerikai hajóhadat. A hadi szerencse forgandó s ha tegnapelőtt kedvezett is az Unio flottájának, még nem bizonyos, hogy ezután is kedvezni fog neki. Nagyobb baja Spanyolországnak az a morális depresszió, amelyet a vereség híre okozott s amely már is súlyos komplikációkat idézett elő úgy Madridban, mint Spanyolországban több helyen is. A miniszterválság küszöbön van s úgy a carlisták, mint a republikánusok elérkezettnek látják az időt az akcióra.

Érdekes, hogy az osztrák-magyar monarchia legerősebb hadihajóját, a „Mária Terézia” páncéloszt lázas gyorsasággal szerelheti fel s már 7-én elküldi a kubai vizekre.

A mai táviratok a következők:

Hírek Manillából.

London, május 3.

A Manilla és Honkong közt levő kábel hasznavehetetlensége következtében minden további hír a harenterről hiányzik. Az utolsó jelentés rövidesen úgy szól, hogy Manillát bombázzák.

London, május 3.

A „New-York-Herald” kapta Manillából az első magántáviratot. A távirat hétfő reggel 9 órától van kelteve s így szól:

Az amerikai hajók majdnem teljesen sérteletleneknek látszanak. Dewey commodore csak azt várja, hogy a spanyol kormányzó mit fog határozni.

London, május 3.

Mac Kinley Dewey admirálisnak, mielőtt az a hajórajjal Hong-Kongból eltávozott volna, a következő utasítást küldötte:

— Induljon Manilla ellen. Vessen horgonyt lehetőleg nyolcz mérföldnyire Manillától. Igyekeztek a hajókat a parti útegek lőtávolán kívül tartani s ha ez megtörténik, rombolja szét a parti védő műveket. (N. Fr. Pr.)

Madrid, május 3.

A „Liberal” szerint az amerikaiak azt követelték a Filippini-szigetek főkormányzójától, hogy az archipelagusból levő valamennyi spanyol hajót adja át, ellenkező esetben Manilla és más kikötők bombázásával fenyegetőztek.

London, május 3.

A „Central News” jelenti Madridból: A manillai kormányzó a brit konzul közvetítése útján megkapta Amerika ultimátumát, hogy a várost 24 óra alatt hadi felszereléssel együtt adja át. A madridi kormány, tekintettel az ellentállás reménytelenségére, felhatalmazta a kormányzót a város átadására.

London, május 3.

Kétséges, hogy mi fog történni Manilla bombázása után. Az amerikai csapatoknak esetleges partra szállását nagyon veszedelmes dolognak tartják. New commodore a manillai győzedelmet főleg annak tulajdonítja, hogy az amerikaiak ágyui felülmúlták a nehézkes spanyol ágyukat.

Boston, május 3.

Egy itteni lap jelentése szerint Mac Kinley elnök hivatalos értesítést kapott Dewey tengernagytól Manilla átadásáról.

New-York, május 3.

A „New-York Herald” washingtoni jelentése szerint a san-franciscói hatóságok távirati uton utasítást kaptak, hogy válaszzák ki a két leggyorsabb gőzhajót, rakassák meg szénnel és indítsák el azonnal Dewey tengernagy hajórajához.

Ki-é lesz Manilla?

London, május 3.

Washington teljesen híjával van minden hivatalos táviratnak. Az amerikai brit konzul révén, aki vasárnap este az amerikai „Olympion-on” volt, az amerikai hajóhad parancsnoka tudomására hozta a spanyol kormányzó, hogy arra az esetre, ha 24 óra alatt meg nem adja magát, Manillát bombáztatni kezdi.

Ezt a hírt a manillai angol konzul azonnal megsürgönyözte kábelén az angol foreign office-nek, amely az itteni amerikai nagykövet útján az amerikai kormányt is értesítette erről.

Egyidejűleg az amerikai kormány a spanyol kormánytól is tudatta ezt az ultimátumot és időt adott neki arra, hogy a követelés horderejét megdondolja, hátha a bombázást mégis el lehetne kerülni. Ezeknek alapján nagyon élénk táviratváltás keletkezett London és Washington, valamint London és Madrid között. Tegnap este az a hír terjedt el Washingtonban, hogy a spanyol kormány elhatározta, hogy Manillát átadja az amerikaiaknak.

Ezt a hírt azonban eddigelő hivatalosan nem erősítették meg.

Általában az a nézet van elterjedve, hogy Manilla bombázása már megtörtént.

Egy amerikai lap arról vel biztos hírt közölhetni, hogy Amerika a Filippini-szigeteket a llandón birtokba akarja venni. Washingtonban élénk hajlandóság mutatkozik arra, hogy valamelyes üzletet kössenek Angliával a Filippini-szigetek tárgyában. Angliának nagyon kapóra jönne ez a birtokszerezés, amelyvel kiegészíthetné keletindiai birtokait.

Az Unio tervei.

London, május 3.

A „Times” közli a „New-York Herald” jelentését, amely szerint az Atlanti-tenger északi részén levő repülő hajórajokat össze-

fogják vonni. A kormány elhalasztotta a Kubába való inváziót, amíg a spanyol hajóhadat meg nem semmisítik.

Madrid, május 3.

Havannai hivatalos távirat jelenti, hogy az amerikai hajóraj eltávozott. Azt hiszik, hogy Key-West felé halad.

New-York, május 3.

A sajtó élénken tárgyalja a tervet, hogy a Filippini-szigeteket Jamaikáért kicserélik. A tengerészeti minisztériumba érkezett jelentések szerint egy spanyol hajóraj Portorikó felé közeledik.

Hírek New-Yorkból.

London, május 3.

New-Yorkból táviratozzák: Egész Amerikában óriási lelkesedést kelt a manillai győzelem híre. Mac Kinley a győzelem első hírét Londonból kapta, miután az angol kormány manillai konzulától, nyomban a csata után táviratot kapott. Mac Kinley egy kongresszusi tagnak ezt mondta:

— A mi derék tengernagynk a mai kor legszebb diadalainak egyikét vívta ki, melyet Nelson fegyvertényeivel együtt fognak a történelemben emlegetni.

A szenátus tegnapi ülésének megnyitása előtt a házi káplán halálát mondott.

A yale-i egyetemi hallgatókat a győzelem hírével fölverték álmukból. A diákok az utcára siettek s hazafias dalokat énekeltek.

Washington, május 3.

A szenátus elfogadta a hadiköltségekre vonatkozó törvényjavaslatot, továbbá azt a billt, amely felhatalmazza a kormányt, hogy tizezer embert sorozzon be, akik a sárgaláz iránt immunisok és hogy egy utászdandárt állítson fel.

A képviselőház szavazás nélkül elfogadta azt a billt, amely a rendkívüli hadiköltségekről gondoskodik.

London, május 3.

Az amerikai hadvezetőség 20000 önkéntest akar a Filippini-szigetekre küldeni. A washingtoni kormány ezt ellenzi. Washingtonban valószínűnek tartják, hogy az „Oregon” és a „Marietta” amerikai hadihajók és a „Temerario” spanyol hajó Buenos-Ayres előtt összeütközhetek. (N. Fr. Pr.)

Mac Kinley kiáltványa.

Washington, május 3.

Mac Kinley elnök legközelebb kiáltványt bocsát ki, amely szerint az Amerikában lakó spanyoloknak nevéket, foglalkozásukat és személyazonosságuk bizonyítására szolgáló egyéb adatokat jegyzőkönyvbe kell felvételniük, ellenkező esetben távoznok kell az országból.

Elfogott hajó.

Key-West, május 3.

A „Nashville” amerikai hadihajó pénteken elfogta az „Argonauta” spanyol gőzhajót, amelyen mintegy husz spanyol tiszti és katonai s nagymennyiségű fegyver és lőszer volt. Az „Argonauta” utban volt Batábanból Cienfuegos felé.

Key-West, május 3.

Az „Argonauta” spanyol hajó elfogásáról még a következő részleteket jelentik: A „Nashville”, „Marblehead” és „Eagle” amerikai hadihajók pénteken Cienfuegos elé érkezve, közeledni látták az „Argonauta”-t. A „Nashville” rálőtt a spanyol hajóra. A lővés az elejét találta a hajónak, amely erre megállt és megadta magát. A spanyol tiszteket és katonákat a „Nashville”-re vitték át, az utasokat pedig Cienfuegosnál partra szállították. Időközben spanyol hajók jöttek elő a cienfuegosi kikötőből, mire az amerikai és spanyol hajók között husz percig tartó ágyuzás folyt.

Spanyolország az első vereség után.

Genova, május 3.

A „XIX. Secolo” jelentése szerint Spanyolország egyes vidékein lázadástörténi. Fegyveres bandák garázdálkodnak és fosztogatnak. A helyzet nagyon komoly.

London, május 3.

Madridból jelentik, hogy ott még tegnap este proklamáltak az ostromállapotot s a rend fentartását a katonai hatóságokra bízták; a rendőrséget és a csendőrséget katonai főparancsnokság alá helyezték. Az első katonai őrszolgák még tegnap este megjelentek az utcákon. A minisztertanács a vasárnapi utcai tüntetés miatt volt kénytelen ezt az intézkedést foganatosítani. A tömeg vasárnap éjjel Weyler tábornok lakásához vonult s a tábornokot zajosan éltette, aztán Sagasta miniszterelnök házához ment s ott a kormányt gyalázza. Az éjszaka hátralevő része nyugodtan folyt le.

A „Standard“ madridi tudósítója a következőket táviratozza: Az összes politikusok és egyéb irányadó emberek leplezetlenül fejezik ki azt a reményüket, hogy a hatalmak, különösen Németország és Oroszország már most intervenálni fognak.

A „Daily News“-nak telegrafálják Madridból: A régenskirályné a manillai rémhír vételére minden lelki erejét összeszedte de azért mégis rendkívül izgatottnak látszott. A királyné a következőket mondta a tengerészetiügyi miniszternek:

— El voltam készülve a vereségre, mert Spanyolország csak szárazföldön erős, de igyekezni fogok és remélem, hogy ezt az igyekezetemet siker fogja koronázni, hogy szoros kapcsolatban legyek népemmel és meg vagyok győződve, hogy így képesek leszünk minden kötelességünket teljesíteni. A spanyol hazafiság lesz támaszom, a népemért való gondoskodás lesz vezető csillagom.

Madrid, május 3.

Gasty spanyol képviselő holnap indítványozni fogja, hogy derítsék ki, mennyiben terbeli a spanyol hadügyminisztert a felelősség a manillai vereségért.

Berlin, május 3.

Madridból aggasztó hírek érkeznek. Az utca rendkívül fel van izgatva s tartani lehet a legborzasztóbb dolgoktól. Már a közel jövőben nagy belső rázkódások történhetnek. Sevillában a nyugtalanság a legnagyobb.

Harnora s altengernagy minden felelősséget elharított magáról arra az esetre, ha a spanyol hajóraj találkozna az Unio hajórajával.

A spanyol minisztertanács behatóan foglalkozott az élelmiszerek kérdésével. Az agió emelkedése következtében az árak rendkívül módon emelkednek. Ezenkívül közsérválság is fenyegeti az országot. Az óriási agió következtében Spanyolország importeurjei lemondtak arról, hogy továbbra is szállítsanak kőszent az országba. A honi termésű kőszent áramerészen felszökött.

Madrid, május 3.

Az „Imparcial“ és „Liberal“ azt állítják, hogy a miniszterválság kitörése küszöbön áll. A cortes mai ülésén a kormány bele fog egyezni, hogy az ellenzék azonnal megtegye kérdéseit a manillai ütközet tárgyában. A Madridban elrendelt ostromállapottal kapcsolatban a kormány eltiltotta, hogy a harcztérrel nem hiteles híreket terjeszsenek.

A hatalmak magatartása.

Washington, május 3.

Ugy látszik, hogy Japán semlegessége dacára Yokohama és a többi japán kikötő nyitva marad ugy az amerikai, mint a spanyol hajók számára, ami előnyös volna Amerikára nézve, mert hajói a kikötőkben szemet vehetnének föl.

Szent-Pétervár, május 3.

A „Novoje Vremja“ kételkedve fogadja a „Temps“-nak azt az állítását, hogy a hatalmak alkalmas időben beavatkoznának a spanyol-amerikai viszályba és megjegyzi, hogy könnyű azt mondani, hogy a hatalmaknak a viszályban álló felek kibékítésére kellene törekedniük. Egészen más kérdés azonban, miként volna ez keresztülvihető a jelenlegi viszonyok mellett, amelyek Európát arra indították, hogy a spanyol-amerikai háborúnak egyszerű szemléltető legyenek.

Bern, május 3.

A svájci szövetségstanács berlini követét, dr. Rothot felszólította, hogy kérje fel a birodalmi kormányt, hogy Manillában a német hadsereg a svájciakat is részesítse támogatásban.

Róma, május 3.

Itt semmit sem tudnak arról, hogy a hatalmak a spanyol-amerikai háború ügyében mediációra készülnek, pedig Európa összes lapjai hoztak erről híreket. Tény az, hogy az európai nagyhatalmak még a háború kitörése alkalmával kifejezést adtak annak a kívánságuknak, hogy mindkét félnek felajánlják közbenjárásukat, ha azok azt maguk kéri s ha a győztes fél a feltételeket hajlandó elfogadni. De hogy mikor és minő módon fog ez történni, az még nincs meghatározva.

Osztrák-magyar hadihajó a kubai vizeken.

Pola, május 3.

Az osztrák-magyar monarchia alattvalóinak védelmére az amerikai-spanyol háború alatt a „Mária Terézia“ pánczélos czirkálóját már legközelebb Kubába indítja. A tengerészeti parancsnok, báró Spaun vicze-admirális, táviratilag intézkedett, hogy a hadihajót készenletve helyezték. Ennek következtében a felszerelésen éjjel-nappal lázas tevékenységgel dolgoznak.

Hogy a „Mária Terézia“ pánczélos czirkálóját parancsnokságát kire fogják bízni, az mindeddig még nem került nyilvánosságra. Tengerészeti körökben a hajó parancsnokául a tengerészeti miniszterium hadművelési osztályának főnökét, Ripper lovag sorhajókapitányt emlegetik. A hajóparancsnok helyettesül Pebal Vince sorhajóhadnagy van kiszemelve.

A „Mária Terézia“ pánczélos czirkálóját Pola központi hajókikötőjét valószínűleg 7-én fogja elhagyni, de a Kubába való indulás napja még nincs meghatározva. Az a hír, hogy ez a hajó a spanyol régenskirályné védelmére van szánva és nem Kubába, hanem egy spanyol kikötőbe indul, nem felel meg a valóságnak.

A „Mária Terézia“ 5200 tonnás, gépe 7000 lóerejű s 32 ágyúval és egy torpedóvető-készülékkel van felszerelve.

Az osztrák többség válsága.

Az osztrák képviselőház mai ülésén eseményszámba ment báró Dipauli beszéde. A katolikus néppárt vezére olyan beszédet tartott ma, amely ugy a jobboldal, mint az ellenzék soraiban valóságos szenzációt keltett. Különösen az a kijelentése keltett feltűnést, hogy ugy ő, mint pártja, ezentul a Gautsch-féle nyelvrendeletek visszavonását fogják követelni. Már annál a szavazásnál is feltűnt a katolikus néppárt magatartása, amelyet gróf Thun egy interpellációja felett ejtettek meg. A katolikus néppárt ezuttal általános bámulatra a baloldallal szavazott; amit természetesen nagy érdeklődéssel kommentáltak. Dipaulinak és pártjának ez az állásfoglalása nagyon fontos politikai következményekkel járhat. Nagyon sokan vannak azok, akik azt hiszik, hogy a mostani osztrák parlament többségnek utolsó órája ütött, ez azonban túlzás. Annyi bizonyos, hogy ami a német nyelvet és a német ügyet illeti, ebben az ellenzékkel fognak tartani a katolikus néppártiak, de aztán egyebekben megmaradnak a réginél. A többség valószínűleg továbbra is fennmarad.

Képviselői körökből az a hír szivárog ki, hogy a nyelvügyi vitát meg szeretnék rövidíteni. Az összes ellenzéki klubok vezérférfiai ebben az ügyben tanácskozársra gyűltek össze. A képviselőház üléséről a következő tudósítás szól:

Ecca, május 3.

Az osztrák képviselőház mai ülésén válaszótt gróf Thun miniszterelnök Funke és társainak a prágai zavargásokra vonatkozó interpellációjára. A miniszterelnök elismerte, hogy április 24-én tényleg megtámadták Prágában a németnemzetiségűeket, a zavargások azonban nem voltak olyan jellegűek, mint amiknek feltűntették. A kihágások nem nemzetiségi okokból eredtek.

A prágai rendőrségnek legszigorubb utasítása van arra, hogy a német szint viselő diákokat esetleges ellenséges támadások ellenében megvédjék. A hatóságnak nincs tudomása egyetlen egy speciális esetről sem, hogy a rendőrség e tekintetben valamely mulasztást követett volna el.

Ebből az alkalmából a hatósági közegeknek szemrehányás jogosan nem tehető. Tekintettel arra, hogy a csehországi helytartónak a szolgálásban kifejtett tevékenységét igen jól ismerem, nem utasíthatom eléggé ólesen vissza a kötelességmulasztásnak ellene intézett vádját, amely a köztisztviselői becsületet súlyosan sérti. Valamint kötelességének tartja a kormány, hogy a nemzetiségi szabadságnak, a tulajdonnak és az állampolgári jogok gyakorlásának minden megcsorbítását mindenütt megakadályozza, ép ugy részesíteni fogja a kellő hatósági védelemben Prága német lakosságát is. Hogy mennyire érzem a szükségét annak, hogy Prágában minden intézkedés megtéessék a közrend és nyugalom fentartására, azt eléggé bizonyítja az, hogy komolyan foglalkozom a prágai rendőrség létszámának a helytartó által indítványozott jelentékeny szaporításával.

Gross azt indítványozza, hogy a jövő ülésen indítsák meg a vitát a miniszterelnök válasza fölött, minthogy az egy szóval sem itéli el a rendhagyókat s azok pártfogóit, egy szóval sem rója meg a helytartó és a polgármester eljárását és egy szóval sem emlékezik meg a prágai németek kártalanításáról.

A Ház ezt az indítványt 126 szavazattal 92 ellenében elvetette.

Az elnöki bejelentések közt van Mauthner Miksa interpellációja, amelyben azt kéri, hajlandó-e a kormány haladéktalanul tárgyalásra lépni a magyar kormányhoz az iránt, hogy a gabonaneműek vámját az új aratásig azonnal megszüntessék.

A nyelvügyi indítványok folytatolagos tárgyalásánál Zeller Ede (szociáldemokrata) elítéli a nemzetiségi vizályt és azt mondja, hogy a nyelvügyi bizottság kiküldése a legjobb mód arra, hogy a megegyezésnek utját egyengessék. A nemzetek teljes egyenjogúsága mellett érvel és ellenzi az államnyelvnek törvény útján való megállapítását. Rámutat a magyar kormány eljárására a munkásokkal szemben és azt mondja, hogy efféle népséggel nem kell kiegyezni, de legkevésbé olyan, amelyet gróf Badeni hagyatéka képen kínálnak. Ha más kiegyezés nem lehetséges, mint amint előterjesztettek, akkor jobb, ha megszüntetjük a szerződéses viszonyt. Lásd a magyarok, hogyan boldogulnak a maguk emberségéből. Mi, ausztriaiak, hátorozottan ellene vagyunk annak, hogy ennek a magyar társaságnak bármiféle költségeit még tovább is viseljék.

Báró Dipauli József kijelenti, hogy pártja a miniszterelnök nyilatkozata után megváltoztatta álláspontját a nyelv kérdésében olyképen, hogy a nyelvrendeletek fentartását lehetetlennek tartja. Ha annak idején aggályok mérülhettek föl állami szempontból a nyelvrendeletek megszüntetése ellen, ezek az aggályok most már eloszlottak. A nyelvügyi bizottság munkálataiban hajlandó buzgón közreműködni. Reméli, hogy sikerülni fog a hazának a várva-várt békét megadni.

Pacák Frigyes hangsúlyozza, hogy a reichsrath illetékességét meg kell szorítani és a tartománygyűlések illetékességét kibővíteni. Kijelenti, hogy az ifju-csehek tántoríthatatlanul ragaszkodnak ahhoz az állásponthoz, hogy mind a két tartományi nyelv teljesen egyenlő jogú és egyenlő értékű legyen az egész cseh királyságban, ugy a külső, mint belső szolgálatban. A csehek készek ebben a kérdésben a tartománygyűlés illetékes talaján tárgyalásba bocsátkozni. A csehek a nyelvügyi bizottság kiküldése mellett fognak szavazni, hogy megmutassák hajlandóságukat az egyezkedésre. A nyelvrendeletek megszüntetése azonban a szlávok meghallgatása nélkül casus belli lesz.

Erre a tárgyalást megszakították és a jövő ülést holnapra tűzték ki.

TÁVIRATOK.

A király uralkodói jubileuma.

Bécs, május 3. A bécsi községtanács jubileumi bizottsága jóváhagyta az ünnepélyek és alapítványok megközelítő költségvetését 1.994.00 forintnyi összegben. Ebből 50.000 forinttal járulnak hozzá a jubileumi templom építéséhez, 129.000 forinttal a jubileumi kiállításához, 1 millió forintot gyermek-kórház építésére, 500.000 forintot a városi élet- és rokkant-biztosító-intézetre és 50.000 forintot a városházán decemberben rendezendő nagy ünnepre fordítanak.

A szultán elismerése.

Konstantinápoly, május 3. Amint hivatalosan jelentük, a krétai török csapatokkal szemben tanúsított jóakaró maguktartásáért Hincke altengernagy a Medjidje-rend nagyszallagját és Kneissler sorhajókapitány, a „Kronprinzessin Erzherzogin Stefanie” osztrák-magyar tornyoshajó parancsnoka, valamint Guzek ezredes, a 87. gyalogezred második zászlóaljának parancsnoka a II. osztályú Medjidje-rendet kapja; azonfelül valamennyi parancsnok, akik Krétában alkalmazásban voltak, több osztrák-magyar tengerész és gyalogos tiszt, valamint a kánaei osztrák-magyar alkonzul is kaptak kitüntetések; nevezetesen ketten a III. osztályú Osmanie-rendet, tizennégyen a III. osztályú Medjidje-rendet, egy a IV. oszt. Osmanie-rendet és öt a IV. osztályú Medjidje-rendet.

A storthing ülése.

Krisztiania, május 3. A storthing ülésén Lindhoe (baloldali) kijelentette, hogy a japáni szerződés tárgyalásánál az előbbi kormányhamis okiratokat terjesztett a storthing elé. A felelősség azonban emiatt nem terheli a jelenlegi kormányt. Kérje meg a storthing a kormányt, hogy gondoskodjék arról, miként Norvégország a jövőben a szerződések tárgyalásán saját kiküldöttei által vegyen részt, hogy Norvégország számára a szerződést külön példányban állítsák ki, hogy továbbá a szerződés elvagy el nem fogadását kizárólag a norvég állami hatóságok határozzák el, hogy végül a jövő évben terjesszenek a storthing elé javaslatot a norvég konzuli szervezet kielégítő megoldása céljából. A kormány javaslatára az indítvány tárgyalását elhalasztották.

HIREK.

Estély Bánffyéknál.

A szép májusi estén egy fényes estély fejezi be a városi évadot és körülbelül az országgyűlés második évi ciklusát. Még egyszer felvonnul a hintók sokasága az Albrecht-uton, mely minyi fényes fölvonulást látott az utolsó öt év óta a téli társaság szétszúlik falbsi kastélyokba és szerény nemesi kuriákba. Igen. Mert bár a legfényesebb magyar palotába, a miniszterelnökhöz, igyekszik a vendégsereg, a vendégeknél nagy része nem visel hét- és kilenczágú koronát, az arisztokrácia fényes nevei között sürün találni egyszerű polgári neveket is, akár a férfi, akár a hölgyvendégeket vesszük. E miniszterelnök alatt először lett valóságga, amiről Széchenyi álmadozott: a magyar társadalom különböző osztályainak javát egy fedél alá hozni: s ez nem affekció, mint 1861-ben csinálta egy pár magnás egy kis ideig kurióznaként, ez Bánffynál egészen természetes. Ő tudni sem látszik, hogy estélyeivel egy nagy társadalmi reformnak első merész uttorja.

Mikor az estélyek kezdődtek, körülbelül két év előtt, senki sem hitte, hogy sikerülhet nekik ebben az országban, ahol a kétezer hold lenéz az ezer holdat, hát még az ötvenezer hold a háromszáz holdat, hát még a történelmi név az ötvenkrajczárosat!

És ma már senki sem ütközik meg többé a kevély ősi chablonok e hátor mellőzésén — azt elismeri, hogy ezt csak olyan kemény ember merhetne megtenni, mint báró Bánffy Dezső, és csak neki sikerült. Egy próbálkozása se volt ilyen merész. Pedig csinált egy pár emlékeztető dolgot. Atvitte az életbe az egyházközségi reformokat és a papok nem ették meg. Sőt az estélyein is majd mindig látni a nyakcsigá-

tól kezdve egész a homlokig mosolygó főpapot. Közel hozta a király szivét a magyarokhoz. Ez se csuda. De hogy össze tudta keverni a nagy urakat a kis urakkal és azoknak az asszonyait, az valódi mirakulum.

Pedig így van. Egy tekintet a sikerült vidám estélyre, mely ma lefolyt a halálra szánt Sándor-palota termeiben (meglehet, az utolsó estély ott, ha őszszel — mint hírlík — csakugyan hozzáfognak az építéshez, illetve a lefontáshoz) s mindenki meggyőződik, hogy ez estélyek nagy és szép társadalmi reformot jeleznek, melyről mindenki szeretett beszélni, de senki se akarta megselekedni.

A magyar társadalmi osztályok az ő hátrvonalaikat átlépték és közeledtek egymáshoz. Pedig ez nem könnyű, mert itt a válaszfalat nem csak a gazdag kivánja, hanem a szegény is — az is kevély, ez is kevély. Itt nem elég, ha kitárja a kapukat a paloták ura — küszöbét fölverheti a gyom, polgári láb nem siet letaposni.

Itt éppen az a valami szükséges, az a különös valami, ami Bánffyban megvan, hogy úgy csinál meg rendkívüli dolgokat, mintha azok maguktól történének.

Igy lettek, igen, mintegy maguktól lettek ezek az estélyek ilyen vidámak és fesztelének s ami fő: természetesen. Ugy, hogy mi voltaképpen ártunk nekik, amikor a csudálat szavát hallatjuk fölöttük. De már mindegy. Meg kellett mondania valakinek, hogy ez összejöveteleknek nyoma lesz a magyar társadalom további fejlődésében s már is mutatkoznak az üdvös következmények. A Park-klub mesés gyorsaságu felvirágzásában, hol az exkluzív jelleg napról-napra jobban kezd halványodni.

Bánffy denique ügyes és szerencsés. S mig mint politikus ezen társadalmi érintkezés által oly bensőségteljes viszonyba jut a parlament tagjaival, amint előtte egyik miniszterelnök sem, addig egy füst alatt a társadalmi exkluzivitás hástyan is nagy rombolásokat végez.

De immár átadjuk a szót tudósítónknak, ki úgy érezte magát a mai estélyen, mintha az amerikai „fehér házban” lett volna egy soiréen.

Féltizkor kezdtek begurulni a fogatok az ódon boltívek alatt s minden egyes érkező kocsinál megcsendült a portás harangja a lépcsők alján. A pazarul kivilágított lépcsők tele voltak Bánffy különböző színü tarka-barka lakájaival, huszáraival, inasai. A bejártnál két apród állt, csalmájukba szurt három-három féciantollal. A nagy terem ajtajánál a házigazda fogadta vendégeit az ő fesztelen, egyszerű modorával, amit csak erdélyi ember tud; a belső terem ajtajánál a háziasszony ragyogó szépségében várta vendégeit s mindenikhez volt egy kedves szava, egy aperçu-je, egy megfenyegető mozdulata (ha már nagyon régen nem mutatkozott valaki, vagy ha valami csinyt követett el a politikában), mert a báróné mindent tud.

Ott voltak:

A kormány részéről: Lukács László, Perczel Dezső, báró Dániel Ernő, Erdély Sándor, Wlascics Gyula miniszterek családostul, báró Fejérváry Géza, Darányi Ignác és Josipovits Imre miniszterek, Plósz Sándor, Latkóczy Imre és nemeskéri Kiss Pál államtitkárok családjaikkal, Gromon Dezső, Tarkovich József, báró Apor Gábor, Vörös László, Zsilinszky Mihály, Csörgeő Gyula, Vörösmarmarthy, Széll Ignác nejeivel, Toepke Alfréd, Graenzstein államtitkárok, továbbá a miniszterelnökség köréből még: Jeszenszky Sándor, Berzák Árpád és Barkassy Géza miniszteri tanácsosok, az előbbiek nejeikkal, Ballay Géza és Rumi Gyula osztálytanácsosok, a főváros részéről Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuka és Rózsavölgyi alpolgármesterek, Rudnay Béla főkapitány.

A képviselők, élükön Szilágyi Dezsővel, a képviselőház elnökével, rendkívül nagy számmal jelentek meg. Így: Falk Miksa, báró Fiáth Miklós, Földváry Mihály, Földváry Miklós, Gajári Géza, Gajári Ödön, Gyáriás Endre, Györffy Gyula, Hegedüs Sándor, Hieronymi Károly, Jovanovits Szilárd, Kammerer Ernő, gróf Karátsony Jenő, Klobusiczky János, Konkoly-Thege Miklós, Kőszegi Sándor, Kristóffy József, Láng Lajos, Légrády Károly, Lónyai Sándor, Lukács Béla, Magyar-Kossa Géza, Maléter Zoltán, Mara László, Matlekovits Sándor, Matuka Péter, Miklós Ödön, Mikszáth Kálmán, Molnár Béla, Münich

Aurél, Nagy Gyula, Neumann Ármán, Nyegre László, Orley Kálmán, gróf Pejacsevich Arthur, Perczel Béni, Pogány Károly, Polyák Béla, Pulszky Ágost, Purgly Sándor, Radó Kálmán, Ragály Béla, Rosenberg Gyula, Radvánszky Béla, Smialovszky Valér, Szabó Imre, Szemere Attila, Szerb György, Székely György, Széll Kálmán, Szinnyey-Merse Pál leányaival, Rózsikával, Szivák Imre, Szóts Pál, Szuhányi Ferenc, Szulyovszky Dezső, Takáts Sándor, Talián Béla, Telegdy József, gróf Teleky Sándor, gróf Thorotzkay Miklós, Török Bertalan, Urányi Imre, Várady Gábor, Veszter Imre, Végh Arthur, Vojnich Sándor, gróf Vass Béla, Weisz Berthold, Werner Gyula, Wolfner Tivadar, Adamovits Béla, Barsay Domokos, Barsay Kálmán, Bauszern Guido, Beksic Gusztáv, Besenyei Ferenc, Belitska Béni, Berzeviczy Albert, Bornemisza Ádám, Bónis István, Chorin Ferenc, Ciocán János, Csávossy Béla, Dániel Gábor, Dobóczy Ignác, Domahidy Viktor, Dókus Ernő, Emmer Kornél, Enyedy Lukács, Esterházy Kálmán, Éder Ödön.

A szabadelvű pártnak a fővárosban időző tagjai teljes számban, báró Pedmaniczky Frigyesel az élükön, voltak jelen. De az ellenzék részéről is számosan jelentek meg; ott voltak a függetlenségi párt részéről Eötvös Károly, Csávolszky Lajos, Lukács Gyula, Sturmann György, Brázay Kálmán, Bartha Ödön, Pichler Győző, Visontai Soma, Sima Ferenc, valamint a fővárosban időző összes százsz képviselők; a néppárt részéről ott voltak Buzáth Ferenc és Kálmán Károly; a pártokon kívüli képviselők közül Rohonczy Gedeon, Kalocsay, Alán a zircziek fehér öltönyében és Ragályi Lajos.

A főrendiház tagjai közül hivatalosak voltak családjaikkal együtt: Szász Károly, Szász Domokos, Laszkáry Gyula, gróf Apponyi Lajos, gróf Haller György, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Teleki József, báró Baics István, báró Duka Géza, báró Gerliczy Ferenc, báró Nikolics Fedor, báró Piret de Bihain Béla, báró Radvánszky János, báró Uray Kálmán, báró Wesselényi Béla, gróf Csáky Zeno, Gaál József, báró Huszár Károly, báró Jósika Samuel, Kautz Gyula, báró Kun Géza, Latinovics János, báró Radvánszky József, Vásárhelyi Béla.

Azonkívül ott láttuk gróf Károlyi Tihor főrendiházi alelnököt, Császká György érseket, Bende Imre, Ivankovits és Baltik püspököket, gróf Khuen-Héderváry horvát bánt, herceg Odescalchi Gézát, gróf Széchenyi Bélát, Thán Károlyt, Bródy Zsigmondot, báró Bohus Frigyeset stb.

Hivatalosak voltak továbbá Magyar- és Horvátország valamennyi főispánjai.

A tábornoki kar részéről ott voltak: herceg Lobkovitz Rezső tábornagy hadtestparancsnok, Forinyák lovassági tábornok, továbbá Rohonczy városi parancsnok altábornagy, Blaschek, Paarmann, Bernolák, Czibulka, Durmann és Klobucsár altábornokok, Urich, Lederer, Jelavsky, Laner, Valentics, Csesznák, Halasy, Jablánczy, Bihari, gróf Attems és Holl vezérőrnagyok.

A társadalom köréből hivatalosak voltak, még pedig számosan családjaikkal: Bittó István, Teleszky István, báró Atzél Béla, Csemegi Károly v. b. t. tanácsos, Bezerédy Viktor és Szalay Péter miniszteri tanácsosok, Beretvás Endre és neje Wahrmann Renée, Szemere György, báró Thorotzkay Viktor, Csatáry Lajos, Farkas László, Dirner Gusztáv és Thianyi Mór oryosok, Bélaváry-Burchardt Konrád főrendiházi tag, Kornfeld Zsigmond, a hitelbank igazgatója, Gerhard Gusztáv igazgató, gróf Széchenyi Pál, báró Orczy Andor és családja, Tabódy József, Szerencs János királyi tanácsos, Andor Gyula osztálytanácsos, Nedeckzy István királyi tanácsos, dr. Máriaffy Dávid kamarás, továbbá Horvátországból Szilankovics Dániel, a horvát országgyűlés elnöke, Josipovich Géza családijával, dr. Spevec, a horvát hétszemélyes tábla elnöke, Krajcsovic Ottó és Klein Alajos osztályfőnökök, dr. Docskál, a zágrábi egyetem rektora stb. stb.

Tíz óra felé már csak egy hemzsegett a sok tágas teremben a száz meg száz vendég. A házi asszony, aki ez alkalomra finom csipkével diszitett, pompás rózsaszínű selyemöltözetet választott, mind végig váltakozó csoportok élénk társalgásának volt központja, míg a házigazda körül a nagy teremben sorakozott a vendégsereg. Frissítőkről bőven gondoskodva volt a mikor felszolgálták a teát, a különféle termekben a legvidámabb hangulat fejlődött, amiben nagy része volt az előkelő hölgyközönségnek, amely ezen kiválóan parlamentaris jellegű estélyen szokatlan nagy számmal jelent meg. Csak az éjfél vetett véget a sikerült estélynek.

Lapunk mai száma 20 oldal.

Egy tábornagy halála. Lembergől írják: Gróf Schultenburg tábornagy lemergi hadtestparancsnok, akit csak legutóbb léptettek elő, tegnapi este agyazálbűdés következtében hirtelen meghalt. Reggel még vidáman

egészségesen jelent meg a hadtestparancsnokság irodájában, este már rosszul érezte magát. Dr. Nagy vezértörzsorvos és dr. Springer törzsorvos mindjárt reménytelennek találták a tábornok állapotát s egy félórával később már csakugyan meghalt. A halálhírt azonnal megátviratozták az összes főhercegeknek és hadtestparancsnokoknak.

— Mikor a császár váracozik. A történelem nem tud róla, hogy orosz császár valaha egy miniszterénél antichambrirozott volna. Miklós cszárral — mint Pétervárról írják — megesett ez is. Tyrtyov, a tengerészeti miniszter, súlyos betegségbe esett és a császár személyesen akart értesülést szerezni kedves embere egészségi állapotáról. A család egészen visszavonult a világtól és ők is csak rokonokat és megbízható embereket fogadtak. Megesett a napokban, hogy a kapus elhagyta pályáját egy kis időre és egy öreg matróz foglalta el a helyét. Egyszer csak egyszerű hintó áll meg a kapu előtt és kiszáll belőle egy fiatal ezredes. Odamegy a kapushoz és megszólítja:

— Lehet az exczellenciás urral beszélni?

— Ő exczellenciája nagyon beteg; nem fogadhat senkit.

— Engem talán fogad. Vedd a köpönyegemet, tedd el valahova és jelentés be.

— Biztosíthatom uram, veté ellen a matróz, hogy nem szabad senkit sem behocsátanom.

Az ezredes azonban nem tágitott.

— Hát tulajdonképpen kit is jelentsek be?

— kérdezte a vén tengeri főka.

— Mondd csak meg, hogy a császár van itt.

A matróz kék-zöld lett az ijedségtől.

— No, ne félj semmit, szólt a császár, csak jelentés be szépen.

Tyrtyov kisasszony, akinek a matróz a magas látogatást bejelentette, értesítette atyját és megmondta neki, hogy bármennyire nehezére is esik, de föl kell kelnie a császár fogadására. Aztán szaladt a nagy vendég elé, akit leültetett a fogadószobába s aztán újból magára hagyott, hogy apját fölöltöztesse. A császár jó félóra hosszat lapozgatott az asztalon fekvő albumokban, míg Tyrtyov megjelent az ajtóban. A császár néhány órahosszat maradt ott kedves miniszterénél és nagyon jól mulatott azon, hogy a vén matróz nem ismerte meg uralkodóját.

— Szerencsétlenség egy hadihajón. Az „Entrecarteaux” francia cirkálóhajón, mint Toulonból jelentik, tegnap katasztrófa történt. A hadihajó Kranz kapitány vezetése alatt tartotta gyorsaság próbáját, mikor azonban a Hyeres-szigetek közelébe értek, közbejött szerencsétlenség megakasztotta utjukat. Lent a fűtőkamrában állott a próbáló-bizottság, Chateauminois admirális vezetése alatt és a fűtőlegények, mindössze vagy negyven ember. Egyszerre, egész váratlanul, óriási mennyiségű gőz ömlött ki a kazánból és ha valami új találmány, ilyen szerencsétlenségek elhárítására szolgáló készülék nincs ott, akkor Isten a megmondhatója, hogy följön-e csak egy ember élve a fűtőkamrából? Így is súlyosan megsérült négy fűtő, aki egészen az előtérben volt. Erre azután abbahagyták a próbát és visszahajóztak Toulonba. A fűtők égési sebeit a tengerész-kórházban gyógyítatják.

— Vonatösszeütközés. Bécsből táviratozzák: Wintersdorf állomáson a múlt éjjel téves jelzés következtében egy tehervonat összeütközött egy személyszállító gyorsvonattal. Egy utazó a homlokán súlyosan megsérült. A vasuti személyzet közül a mozdonyvezető és a fűtő sebesült meg.

— Egy életunt szép asszony. Fiatal, szép asszony fordította ma önmaga ellen a halálos fegyvert. Preszly Aladárné szül. Glicke Mariaka ma délután a vármű-körut 11. szám alatt levő lakásán mellbe lötte magát. Férjével már hosszabb idő óta meghasonlásban élt. Ma is összeszóalkozott vele. A szerencsétlen asszony régre azzal fenyegetődzött, hogy atyjához utazik, a férj pedig szótlanul vette kalapját és elment hazulról. A nő izgatott, komor lett, aztán elkezdett zokogni keservesen. Majd bement a legfelsőbb szobába és tíz perc múlva pisztolydurranás tette figyelmesé a házak. Amikor besiettek a lakásba, a szép asszony

váresen feküdt a földön. Levelet nem írt, bucsuzni nem akart senkitől. Az orvos konstatálta, hogy a seb nem veszedelmes és Preszlyné felgyógyulása bizonyos.

— A dobrudzsai bolgárok panasza. Dobrudzsának Fulecsa megyéjében a bolgár lakosság körében nagy izgatottság uralkodik amiatt, hogy Nenezescu prefektus a megye tíz tőzsgyökeres bolgár lakosságú községének nevét egyszerű rendeleti uton, minden törvényes alap és a lakosság megkérdezése nélkül egyszerűen románra változtatta. A dobrudzsai bolgárok emiatt, a bukaresti „Dreptatea” híre szerint, küldöttségileg akarnak a királynál panaszt emelni.

— Bucsulakoma. A józsefvárosi polgári iskola tanári kara az este bucsulakomát rendezett. Kaposi József, a Szent István-társulat új igazgatója tiszteletére, aki évek óta hittanára volt az intézetnek. Az ünnepelt meghiúsítottan vett bucsut egykori tanártársaitól.

— Egy község pusztulása. Sátoralja-új helyi tudósítók táviratozza: Magyar-Jasztrab községben ma erős szélben nagy tűz keletkezett, mely rövid idő alatt a község felét elpusztította. A község lakosainak nagy a nyomora.

— Zavargás a kenyér miatt. Piacenzából jelentik: A kenyér árának emelkedése következtében tegnap délután itt zavargások voltak a prefektura és a polgármesteri hivatal előtt. A közbelépő katonaságot követ dobálták meg. Sok katona megsérült. A zavargók közül egy ember halva maradt a helyszínen és többet megsebesültek. Számos letartóztatás történt. Az izgatottság még ma reggel is tartott. A Stefáni-ügynökség jelentése szerint Pelloux tábornok, volt hadügyminiszter ma este Bariba megyébe, hogy ideiglenesen átvegye a hadtest parancsnokságát és az ottani prefektura vezetését.

— Öszödött fészék. A Hermína-úti 49. számú ház udvarán ma délután összedött egy fészék s a leszakadt gerendák összetörték Pracs Márton napszámot. A szerencsétlen aligha marad életben.

— A tüzoltók védszentje. Ma van a tüzoltók védszentjének szent Flóriánnak névnapja, melyet a kéményseprők és tüzoltók világszerte kegyelettel ünnepelnek meg. Szent Flóriánt a kereszténység már a IV-ik században mint a tüzvész elhárítóját tisztelte. Valószínű, hogy a kultuszra a következő történet adott okot: Mikor szent Flóriánt, keleti ausztriai származású római katona volt, Diokletian császár halálra ítélte és az Enna folyóba dobatta, holtestét Linzhez közel egy szikla mellett találták meg, hol a kegyelet később zárdát és templomot épített emlékére. Ekkor sokfelé elterjedt Flórián szentségének híre, és a hívők számos helyen építettek a szép katona, szent tiszteletére kápolnákat. Egy ilyen kápolnát egy rabló, azon a hitben, hogy abban sok kincsnek kell lennie, éjjel feltört, kirabolt, meggyújtott és szétrombolt. A kápolna romjai sokáig elhagyatottan maradtak. A rabló tovább élt, de a kápolna kirablásáról és felgyújtásáról, melyet főnöke tudta nélkül követett el, senkinek sem szólt. Történt később, hogy csapattal egykor épe kápolna felé ment és társának dicsekedve mondta el, hogy ezt a kápolnát, hiába volt annak Flórián a védszentje, ő mégis felgyújtotta s kirabolta. A kifáradt csapat ekkor romokon tartott pihenőt s itt, midőn a rabló serleget nyújtott át az oltár helyén álló vezérnek, egyszerre csak mintha villám sújtotta volna, elbukott és meghalt. Társai Isten ujját ismerve fel a halálban, megérték. Csakhamar egy cisztercita apát, telepedett meg a kápolna mellett és azt a régi kőekből felépítette. A nép látván a felperzselt kápolna újjáépülését és hallván a gyújtogató rabló rettenő révét, azt szent Flórián érdemének tulajdonította és ezért minden tüzvészélyben és kárvallásban hozzáfordult. A legendák egész sorát, tüntetik fel ama tüzvészeknek és károknak, amelyeknek továbbterjedését szent Flórián közbenjárására akadályozta meg az Isten. Szent Flóriánt egyes vidékeken a vízkár elleni pátronusként is tisztelik. Lengyelország pedig a jelen évezred elején a lengyel nemzet védszentjét ünnepli benne. 1183-ban

ugyanis Gedeon krakói püspök III. Lucius pápától megkapta szent Flórián ereklyéjének egy részét és azt a krakói püspöki templom főoltárában helyezte el. Ettől fogva a lengyel nép nemzeti ünnepe, ul szent Flórián napján és a tüzoltókkal együtt védőszentjét ünnepli benne.

— A pálinka áldozata. Gallschneider Sámuel göllnizsbányai tüzetesű, 52 éves lakatos- segéd tegnap délután teljes részegen állított be gazdájának, Székely József lakatosmesternek pávautca 37-ik szám alatt levő műhelyébe. Gazdája még délelőtt valami kész munkát adott át neki, hogy azt a megrendelőnek kézbesítse. Meg is tette, de a kapott pénzt, 1 forint 49 krajczárt elvitte, pedig már amugy is részeg volt. Mikor a műhelybe visszajött, le akart feküdni, de elvágódott és beverte a fejét az üllőnek a hegyébe. Ezt azonban fel sem vette, s mintha mi sem történt volna vele, lefeküdt a műhely egyik sarkába. Ma reggel az őrjárok hiába ébresztgették. Gallschneider halott volt. Megölte a sok pálinka.

— Távgyalogló örlött. Glatz Oszkár újjvidéki vendéglősnek néhány év előtt meghalt a felesége. A lesújtott férj ettől ez időtől fogva mindig buskomor volt; mindazonáltal még egyszer megnősült, mert a házának gazdasszonyra volt szüksége. Második feleségével sehogysem tudott összehozni és ez a körülmény még fokozta buskomorságát. Tizenkét nap előtt elhagyta Újvidéket, hogy gyalog Budapestre jöjjön. Ulközben egészen megláthat az elméje s ily állapotban ment be ma alkonyat után a budakeszi-úton levő „Veronikához” címzett kocsmába. Odament a kocsmárosnéhez, egy vén, süket asszonyhoz és szerelmes szavakat suttogott neki. Mindenáron őleigetni akarta az öregasszonyt. Végre is konstatálták a jelenlevők, hogy örlötttel van dolguk és beüzentek a főkapitányságra, hogy vitessék el az örlöttet. El is hozták éjfél táján a főkapitányságra, ahol elbeszélte, hogy gyalog jött Budapestre és 12 napig tartott gyalogútja. A rendőrtisztviselő feddésére, hogy nem röstelte-e egy öreg, süket asszonyval szerelmeskedni, husan felelt:

— Az én szegény első feleségem is öreg volt, meg süket.

Beszélt sokat uti élményeiről is, amik voltaképpen fantasztikus viziók. Beszélte, hogy egy nagy, fehér mezőn négyszáz libát látott. Mind a négyszáznak le volt vágva a feje, a kiomló vérük pedig bársornyá változott. Reggelig a rendőrségen tartják, aztán a Lipótmezőre viszik.

— Elűnt kis leány. Lusztig József hor-dár Riza nevű, négyéves kis leánykaja vidáman játszadozott bábuival, midőn atya tegnap a Peterd-utca 44. szám alatti lakásáról lement a piacra. Rövid idő múlva visszajött és nagy megütközésére kis leányát nem találta sehol. Előbb azt hitte, hogy talán a szomszédban van valahol, de midőn sehol sem találta, az atya a rendőrségre sietett. A kis leány rövid, kék kartonruhát, fűzős fekete cipőt és fehér ingecskét viselt L. R. monogrammal.

— Három katona-öngyilkosság. Debreczenben, mint levelezők írja, tegnap három katona-öngyilkossággal szaporodott a katona-öngyilkosságoknak amugy is sűrű statisztikája. Az egyik öngyilkos Gyula y Gábor honvéd hadnagy a 3. gyalogezrednél, Gyulay László berettyó-újfalusi református lelkész fia. A daliás hadnagy másfél év előtt a Ludovika akadémiából jött Debreczenbe. Itt hamarosan megismerkedett egy előkelő uriaszóny feltűnő szép szőke-leányával. Azután gyorsan lángra lobbant a szíve a leány szerelméért. A boldogság álmából azonban csakhamar kiragadta a kis leány hadnagyot a kegyetlen valóság. Tapintatosan tudára adták a kis hadnagnak, hogy a házasság lehetetlen, mert a katonatiszt szerelméhez nem elég a vizontszerelem, kauzció is kell ahhoz. Emiatt való ekeseredésében a kis hadnagy halántékán lötte magát. Másik verzió amerikai párbajt is emleget, de ez valószínűtlen. A hadnagy öngyilkossága előtt szobájában tartózkodott, levelet írt özvegy atyjának és anyjának. Bocsánatot kért tőlük a bánatért, amelyet öngyilkosságával okoz. Előtte, ugymond — özvegyét veszítette és a lelkében támadt ürességet sohasem tudná betölteni. A levelet a legényével küldte a postára. Mikor a legény visszaérkezett, már a földön feküdt, bal halántékából vér csorgott. A honvédkórházba szállították. A golyó közvetlen a halánték mellett fúródott a koponyába, súlyos, életvesztélyes sebet ejtve. Az öngyilkos hátréva ifjú hadnagy szülei, a távirati értesítésre, fuk haldokló agya.

hoz siettek. Egész éjjel ágya mellett várastottak, kezük tördelve és imádkozva. Ma déiben csendesben kizenvedett. Másik öngyilkos egy huszárszakaszvezető. A salétrom-kaszárnyában szíven lötte magát. A nevet titkolják, mert a kaszárnyában nagyon el vannak terjedve azok a lapok, amelyek az ily dolgokból szenzációt csinálnak. — A harmadik öngyilkos is huszár. A nyomáson egy mély kútból fogták ki a holttestét az arra járó huszárok. Ezt a huszárt egy hónap óta, mint szökevényt körözték. A holttest már feloszlásnak indult.

— Magyar kerékpárok diadala. A mostani kerékpárversenyeken az Adria magyar kerékpárpár gyártmányai ugyancsak kitesznek magukért. Legutóbb a „Condor” által vasárnap rendezett országos kerékpárverseny alkalmával arattak diadalt az Adria gyártmányai, amennyiben a versenyzők közül öt első és három második díjat az Adria kerékpárok tulajdonosai vittek el.

— Legjobb egyenruhák, legjobb díszöltönyök legolcsóbb libériák Tiller Mór és Társa cs. és kir. udv. szállítóknál Budapest, Károly-laktanya.

— Linhart Vilmos festő műintézetét ajánljuk színházi díszletek, címerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.

A vásárcsarnok Hanneléje.

Az öngyilkosságok krónikája ma egy minden ízében tragikus és megható esettel szaporodott. Egy fiatal 13 éves gyereklányka, **S t r a h l** Böske, megunta az örökös küzdelmekkel teli életet és a halálba akart előle menekülni. A kis Erzsike, édes anyjával Strahl Józsefnevel együtt árulhatta a virágot a Hunyadi-téri vásárcsarnokban. Már korán hajnalban talpon volt és késő estig szorgalmasan dolgozott, hogy könnyítsen az édesanyja terheim.

De a szelid, jó kis leányt nem becsülték meg a szülei. Nem adtak neki rendezesen enni és az apja, aki majd minden este részegen jött haza, sokat verte, kizozta, hogy csak olyan kevés pénzt adnak neki palinkára. A kis leány szívének nagyon fájt az apja brutális igazságtalansága, mindig szomorubb, halványabb lett.

A szomszédos bódében özevgy **S z e l e s s** Andrásné árulhatta a virágokat. Körülbelül négy héttel ezelőtt Szelessnének az egyik leánya, a 15 éves **B e r t a**, lugkövel megmérgezte magát, de csakhamar fölgyógyult. Szelessné, hogy beteges leányának barátnőt szerezzen, megkérte Stahlé, hogy a kis Erzikét adja hozzá, ő majd gondoskodik róla, megtanítja a virágüzésre és úgy bánik majd vele, mint a saját gyermekével.

A kis Erzikének most nagyon jó dolga volt, odakerült Szelessékhez, akik hamar megszerették a srelid, szomorú leánykát, akit a vásárcsarnok kofái nem láttak még soha sem mosolyogni.

Két héttel ezelőtt Stahlé már hazahívta a kis Erzikét, azt mondván neki, hogy az apja akarja, hogy virágárus-üzletbe menjen és keresen pénzt. De a leányka, aki már volt egy virágüzletben, irtózott ettől, aztán meg az apja veréseitől is nagyon félt, és sirva mondogatta az anyjának, hogy inkább megvált az élettől, de haza többé nem megy. Mikor Szelessné az anyja és leánya közti szóváltást hallotta, félrehívta a kis Erzikét és a lelkére kötötte, hogy csak menjen vissza az anyjához, mert a szülőknek engedelmeskedni tartozik.

— Látja, aztán meg olyan bolondot ne tegyen, mint amiről az előbb beszélt, mert az nagy véték. A jó isten mindenkinek ad kenyeret, majd ad magának is, mondta részvevőleg Szelessné a leánykának.

— Ad ám annak, akinek. Nekem nem. Én csak verést kapok, nem kenyeret. Bizony nem megyek többé haza. Így felelt a kis leány és ettől a naptól fogva még halványabb lett, még többet sirt.

— Ma délelőtt 11 órakor megint hívta haza az édesanyja és a kis leány megint csak azt felelte:

— Mama kérem, ne vegyen el ezektől a tisztaság emberkektől! Éddig is pokol volt az élettem, most is az legyen? Inkább a Dunába ugrom!

Ak anyja szaszszidta és a kis leány sokogva ment ki a vásárcsarnokból. Mielőtt kiment volna, odament Szeless Bertához és azt kérdezte tőle, hogy hány krajczárért lehet lugkövet kapni. Erre elcsóválta és már ekkor megfogamzott benne az öngyilkosság gondolata. Egy óra múlva visszajött

odament Szelessné egyik leányához, Jankához, sirva a nyakába borult és izgatott hangon mondta neki: — Ugy-e édes Janka, maga engem nagyon szeret? Milyen vigan énekelget! Bizony a Bertá kisasszony nagyon boldog lehet, hisz nincs en papája.

A leányok csitították, vigasztalták, de semmi sem használt.

A kis leány egy ideig magára maradt és ezt a pár percet felhasználta a végzetes tett elkövetésére. Kikapta az ibolyabögréből a virágot és a vízzel teli edénybe bedobta a lugkövet s az oldatot azután hirtelen kiitta és a csészét a földre dobta.

A zajra odaszaladtak a kofák, de ekkor a leányka már eszméletlenül feküdt a földön.

Még mielőtt a mentők megérkeztek volna, **S z t a r i l l** Endre vásárcsarnoki felügyelő gyorsan segélyre sietett az elalélt leálynak és sikerült is neki őt eszméletre hozni.

A mentők a sebesült leánykát a Rókus-kórházba vitték, ahol már tul van minden veszélyen.

A vásárcsarnoki kofáknak erre a hétre van miről beszélgetniük.

A tüdővész gyógyítása.

A „Szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium-egyesülete” báró Harkányi Frigyes elnöklése alatt az Első Magyar Általános Biztosítótársaság disztermében ma délután tartotta meg alakuló közgyűlést. A jegyzőkönyvet dr. **K u t h y** Dezső vezette.

A közgyűlésnek jelentőséget az a beszéd adott, melyet Korányi Frigyes professzor főrendiházi tag tartott a tüdővész veszedelméről és annak gyógyíthatóságáról.

Kiemeli, hogy a mai közgyűlés egy fontos lépés aziránt, hogy Magyarországot belevigyük abba a nagy akcióba, melyben a nyugat országai már nagyon előrehaladtak. Nem fog adataiban tulozni, de nem is akarja a jótékonyág érdekében a megszokott szentimentális hurokat pengetni. Itt a száraz tények, a statisztika adatai beszélnek, melyek inkább elhallgatnak valamit a valóságból, semhogytuloznának.

A halálzási statisztikát mintegy 50 év óta gyűjtik és terjesztik ki a tüdővészre is, úgy, hogy ma már legalább is megközelíthető adatok birtokában vagyunk erre nézve. Ebből tudjuk, hogy tízezer ember közül meghal egy évben tüdővészben: Olaszországban 14, Angliában 16, Németországban 31, Ausztriában 37, Magyarországon 40 ember. Európában átlag 25 ember hal meg 10.000-ból tüdővészben évenként.

Az orvosok tapasztalataiból tudjuk, hogy a tüdővész átlagos lefolyása hét esztendő, s ezen átlagot számítva, azt találjuk, hogy Európában átlag 900.000 ember hal meg évenként a pusztító betegségben s hogy állandóan hat és fél, illetve nyolcz millióra tehető a tüdővészben szenvedők száma. A helyzet pedig nem javul, mert azok helyébe, akik elvesznek, újabb betegek jönnek részben öröklés, részben ragályozás útján, részben pedig az életviszonyok sanyarúságai miatt.

Említés történt már Magyarországról, ahol a viszonyok Európában a legszomorubbak. Az 1896. évi állami statisztika szerint is 70.000 ember halt meg nálunk tüdővészben, ami annál szomorubb, mert a kimutatások szerint nálunk nemzeti kérdés a védekezés, mert dr. **K u t h y** Dezső jeles könyve szerint a legmagyarabb vidékeken: Csongrád, Békés, Bihar, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyékben legnagyobb a halandóság tüdővészben s valósággal nemzeti kötelesség is a védelemnek gyors és hatásos fölvétele. Hazánkban félmillió tüdőbeteget van, tehát 30 ember közül egy hordja magában a súlyos betegség csíráit.

Kzután áttér a tüdővész gyógyíthatóságának kérdésére, mely ma már kétségen fölül áll az ugynevezett higién-o-klimatikus kúra segítségével. Ropant nehéz a gyógyulás, de óriási gond, kivételes figyelem és nagy értelmeség szükséges, úgy az orvosok, mint a betegek részéről, hogy a gyógyulási processzust elősegítsék s hogy tudatával bírjon a beteg annak, hogy milyen veszedelmessé válhatik

egész környezetére nézve s miképp hárithatja el ezt a veszedelmet magáról és környezetéről.

A gyógyulások sikerét láthatja a szanatóriumok jelentéseiből. Ismételten hivatkozik dr. **K u t h y** könyvére, melyben az eredmények átlátásában vannak csoportosítva s a védelemnek módja is fel van tüntetve. A nyugoti államok már nagyon előre haladtak a védekezésben. E század elején a tüdővészt „Morbus Londoniensis”-nek hívták, mert Londonban olyan volt a halálozás, mint nálunk most. Londonban és Angliában pedig azóta leszállt a halálozási arány száma 40-ről 16-ra tízezer ember közül s mindez a szanatórium rendszer eredménye.

Hangsúlyozza, hogy milyen szükséges nálunk is a védekezés s főleg a szegény emberek gyógyítása. A szegény emberek közül 100 esetben 95 biztosan elvész a tüdővészben, mert a vagyontalanság megfosztja a védekezés lehetőségét; míg a vagyonos ember idejekorán védekezik s ha már meg is kapta a betegséget, 100 eset közül 55—65 esetben teljesen kigyógyulhat. A szegény betegeket kell tehát mindenekelőtt támogatni, hogy gyógyíthassák magukat. Főlemli, hogy a németországi „Invaliditäts- und Altersversorgungs-Anstalt”-nak 11 millió tagja volt 2 év előtt s összesen 160 millió marka vagyona. Ez egylet csodákat művel a tüdővész gyógyításában.

Az alakuló egylet eszméje nálunk is visszhangra talált s első főrendiházi felszólalása után **P e r c z e l** Dezső belügyminiszter rögtön felkarolta az eszmét s a kormány részéről 20.000 forinttal járult az alapítókhoz. Ez ideig mintegy 70.000 forint van együtt s kiemeli, hogy a pénzügyminiszter a jövő évi jótékony államsorsjáték jövedelmének egy részét felajánlotta e czélra. A belügyminiszteriumban is folyik a munka s most már csak a társadalom buzgó támogatására van szükség, hogy az egyesület a várt sikereket elérhess. Örömmre fog szolgálni, ha szavát a társadalom meghallgatja s az egyesület tagjai sorába tömegesen lépnek be azok, akik csekély áldozatra képesek.

Az élénk éljenzéssel fogadott beszéd után dr. **K u t h y** Dezső bizottsági jegyző bemutatja az alapszabályokat, melyeket egyhangulag elfogadtak.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Loie Fuller.** Az indiai tűzregék valamelyikében olvasható Loie Fuller arról a királynőről, aki liliumfehér ruhában járt, kristályfésűvel simította haját és lótosz-virágokkal legyezte magát, ha a nap meggerzseltte alabastromnyakát. Aki olvasott türkizben, opálban és ametisztben fürdött, amikor a nagy Brahma tiszteletére rendezett ünnepegre ment. És puha teste ilyenkor a drágakövek szineiben ragyogott és üde, maradt mindörökké, mert a szent tüzből imádkozván, ezzel megszerezte magának a soha nem hervadó ifjuságot. Lehet, hogy épen e mesék valamelyike hatott a Loie Fuller képzelmére és egy napon csak meglepte a világot az ő szerpentin-tánczával. Mindazok a mutatványok, amelyeket a színházak és Variéték ezen a címen hirdetnek, mérhetetlen távolságnyra esnek a Loie Fuller művészetétől. Fuller nem tánczol, nem jár lábujjhegyen és nem piouettez, csak mozgatja a rajta levő fehér lebernyeget, amely mint misztikus vitorla ragyog százféle színben. Virág, hattyu és mosolygó gyermekfejek jelennek meg a Fuller costume-ján, tűzcsóvák nyaldossák körül és teljesen elnyelik és el látvány, bármily alapossággal magyarázzák is meg nekünk technikai nyitját (hogy villamos reflektorok, színes tüvegápek és vetített képek segítségével készült), mindenkép káprázatos és megdöbbenő. De amiben a néző szemé egy negyedóráig gyönyörködik, abban a Loie Fulleré elkerülhetetlenül tönkremegy. És egy pár év múlva meggyöngyült szemmel és kétzázézer frank megtakarított vagyonnal fog visszavonulni egy sáfusi jószágra, ahová nem hatol majd el egyetlen villamos reflektornak a szerzegése sem, ahol fülét nem fogják megűtni a Delibes keringői, amelyekre egykoron tánczolt, és ő, aki most esténként ezer szín- és fényárgárral orgiáz, össze fog rendezni, ha elhomályosuló szemé megpillantják majd az égen a szívárványt. Borzadni fog mindentől,

Petroleum.

Hamburg, május 3. Petroleum helyben 5.40 márká = 3.17 frt.

Antwerpen, május 3. Petroleum fin. helyben 16.7/8 frank = 7.50 frt.

Bréma, május 3. Petroleum fin. helyben 5.45 márká = 3.20 frt.

Newyork, május 3. Petroleum fin. 70 Abel test. Newyorkban 5.60 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.55 cents; United Rife Line Certificates májusra 71.—; nyers petroleum májusra 6.25 cents.

London, május 3. Petroleum, amerikai 4 7/16 sh., orosz 4 1/8-4 3/16 sh.

Olajok.

Páris, május 3. Repceolaj folyó hóra 56.— frk (= 26.44 frt); júniusra 56.25 frk (= 26.56 frt); július-aug.-ra 56.50 frk (= 26.68 frt); 4 utolsó hóra 57.— frk. Arak 100 kilónkint értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt.

Hamburg, május 3. Repceolajhelyben 53.— márká (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Köln, május 3. Repceolaj helyben (fordóval) 57.50 márká (= 33.82 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

London, május 3. Terpentin 27.— sh. Repceolaj 24.— shilling. Lenolaj 16.10 1/2-17.— sh. Gyapotmagolaj 16.3-17.3 shilling.

Kávét, tea, rizs, juta, shellack.

London, május 3. Kávét. Santos, határidő szilárd, inkább magasabb. Jegyztetett májusra 28.6 sh., júliusra 29.3 sh., szeptemberre 30.— sh. decemberre 30.6 sh. Tea: Ceylon és indiai szilárd. Rizs: igen szilárd. Juta: jól keresve, javult árakkal. Shellack: ártartó, de nyugodt; augusztusra 64 shilling; május-jun.-ra 60 sh.

Fémek.

London, május 3. Réz, G. M. Brände 52 7/16 — 52 1/16 st. készáru és 53 — 53 1/4 font st. 2 hóra; best sel. 57 1/4 — 57 3/4 font sterling. Ón: finom, külföldi 65 9/16 — 66 1/16 font sterling készáru és 66 7/16 — 66 13/16 font sterling 3 hóra. Ólom: angol 14 1/2 font sterling; külföldi 14 — 14 1/4 font sterling. Horgany: külföldi 18 3/8 — 19 font sterling. Higany: 7.13 font sterling első és 7.— font sterling másodkézből. — Vas: A glasgowi nyersvaspiac szilárdan indult és gyengébben zárult csekély üzlet mellett. Zárlatárak: 46.5 1/2 sh. készáru és 46.8 sh. egy hóra. Cleveland 40.3 1/2 shilling készáru és 40.6 sh. egy hóra; Hematit 50.5 1/2 sh. készáru és 50.8 1/2 sh. egy hóra; Middlebrough 51.— sh. készáru és 51.3 shilling egy hóra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, május 3. A mai tőzsdén a jegyzések olcsóbbodtak, ami főleg az időjárásra vezethető vissza. Előfordult kötések: buza tavaszra 15.60—15.50, buza május-júniusra 14.57—14.30, buza őszre 10.76—10.61, rozs őszre 8.25, zab őszre 6.26, tengeri május-júliusra 6.60—6.44, tengeri július-augusztusra 6.69—6.53 forinton.

Hivatalosan jegyztetett:

Buza tavaszra 15.45—15.55, május-júniusra 14.34—14.36, őszre 10.60—10.62, rozs tavaszra 10.20—10.30, őszre 8.20—8.25, tengeri május-júniusra 6.43—6.45, július-augusztusra 6.53—6.54, zab tavaszra 7.85—7.90, május-júniusra 7.77—7.82, őszre 6.27—6.29, repce augusztus-szeptemberre 13.10—13.20 forinton.

Soroszló, május. 3. Buza helyben 23.10 márká (= 13.58 frt) sárga. Buza helyben 23.— márká (= 13.52 frt). Rozs helyben 17.10 márká (= 10.05 frt). Zab helyben 17.— márká (= 10.— frt). Tengeri helyben 14.— márká (= 8.28 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, május 3. Buza holsteini 245—255 márká (= 14.41—15.— frt). Rozs meklenburgi 175—185 m. (= 10.29—10.88 frt.). Rozs orosz 135—136 márká (= 7.94—8.— frt.). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Páris, május 3. (Megnyitás.) Buza folyó hóra 31.75 frank (= 15.14 frt). Buza júniusra 31.50 frank (= 15.03 frt). Buza július-aug.-ra 28.80 frank (= 13.64 frt). Buza 4 utolsó hóra 24.50 frank (= 11.69 frt). Rozs folyó hóra 21.50 frank (= 10.55 frt). Rozs júniusra 21.50 frank (= 10.55 frt). Rozs július-aug.-ra 17.75 frank (= 8.46 frt). Rozs 4 utolsó hóra 15.80 frank (= 7.53 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, május 3. (Zárlat.) Buza folyó hóra 32.— frank (= 15.26 frt). Buza júniusra 31.80 frank (= 15.16 frt). Buza július-augusztusra 29.10 frank (= 13.88 frt). Buza 4 utolsó hóra 24.75 frank (= 11.80 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, május 3. A mai tőzsdén magánosok számláján eszközölt vásárlások további áremelkedést keltettek. Főleg bankrészvények és vasuti részvények voltak forgalomban, de ipari részvények közül alpesi bányá, brüxi bányá és fegyvergyári részvények iránt is mutatkozott érdeklődés. Az üzlet folyamában az irányzat gyengült, mivel híre jött, hogy Madridban forradalom tört ki, Berlin pedig alacsonyabb árfolyamokat jelentett.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 360.50 — 359.62. Anglo bank 159—160.—, Union-bank 298.50, Magyar jelzálogbank 256.75—257.—, Magyar hitelrészvény 386.25—385.—, Osztrák-magyar államvasut 356.25—355.25, Déli vasut 76.87—75.50, Dux-bodenbachi vasut 75.50—75.75, Tramway 516.50—519.—, Alpesi bányá 168.70—170.30, Rimamurányi 254.—256.—, Brüxi kőszénbánya 310.—314.—, Magy. ált. kőszénb. 111.—114.—, Nemzetközi villamossági 327.—, Török dohányrészv. 132.75—133.25, Fegyvergyar 315.50—319.—, Török sorsjegy 59.80—59.40, Német márká 58.81.

Dél előtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 359.75, Magyar hitelrészvény 385.—, Tramway 517.—, Osztr.-magyar államvasut 355.50, Déli vasut 75.75, Alpesi bányá 170.10, Rimamurányi 256.25, Májusi járadék 102.05, Török sorsjegy 59.50.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 359.—, Magyar hitelrészvény 384.—, Anglo-bank 159.—, Bankverein 267.50, Union-bank 298.50, Länderbank 231.—, Osztrák-magyar államvasut 354.50, Déli vasut 75.25, Elbevölgyi vasut 260.50, Északnyugoti vasut 247.50, Török dohányrészvény 133.—, Rimamurányi 256.75, Alpesi bányá 169.20, Májusi járadék 102.25, Magyar koronajáradék 99.20, Török sorsjegy 59.20. Tramway 517.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék 121.—. Magyar koronajáradék 99.25. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.25. Magyar földtehermentelési kötv. 97.40. Magyar hitelrészvény 385.—. Magyar nyereseménkölcsön sorsjegy 160.90. Kassa-oderbergi vasut 190.50. Magyar kereskedelmi bank 1415.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvények 120.—. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 255.75. Rimamurányi vasrészvénytársaság 255.25. 4.2% papírjáradék 102.05. 4.2% ezüstjáradék 101.90. Osztrák aranyjáradék 121.30. Osztrák koronajáradék 101.85. 1860. sorsjegyek 143.—. 1864. sorsjegyek 196.25. Osztrák hitelsorsjegyek 200.—. Osztrák hitelrészvény 359.60. Angol-osztrák bank 159.50. Union-bank 298.—. Bécsi Bankverein 267.—. Osztrák Länderbank 231.25. Osztrák-magyar bank 918.—. Osztrák-magyar államvasut 355.87. Déli vasut 74.75. Elbevölgyi vasut 261.—. Dunagőzhajózási részvény 466.—. Alpesi bányarészvény 169.—. Dohányrészvény 131.—, 20 frankos 9.54 1/2. Cászári királyi vert arany 5.70. Londoni váltóár 120.70. Német bankváltó 58.77. Az irányzat szilárd.

Bécs, május 3. (Utőtőzsdé.) A déli tőzsdé zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 358.50, Magyar hitelrészvény 385.—, Anglo-bank 159.—, Bankver. 267.—, Union-bank 298.—, Länderb. 231.25, Osztrák-magyar államvasut 355.—, Déli vasut 74.75, Elbevölgyi vasut 261.50, Északnyugoti vasut 247.75, Török dohányrészvény 131.50, Rimamurányi vasut 256.—, Alpesi bányá 168.60, Májusi járadék 102.05, Magyar koronajáradék 99.25, Török-sorsjegy 58.70, Német márká azonnali szállításra 58.81, Német márká utómóra 58.83.

Berlin, május 3. Ezüstjáradék 101.70, Osztr. aranyjáradék 102.90, Magyar aranyjáradék 102.70, Magyar koronajáradék 99.50, Osztrák hitelrészvény 225.—, Osztrák-magyar államvasut 151.25, Déli vasut 32.80, Bustichrádi vasut 304.—, Osztrák bankjegy 170.05, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 189.95, Rövid lejáratú váltó Párisra 81.05, Rövid lejáratú váltó Londonra 20.51, Orosz bankjegy 216.50, Olasz járadék 92.25, Laura-kobó 192.—, Harpeni 187.90, Olasz központi vasut 132.50, Török sorsjegy 111.40, Májusi járadék 101.90.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 225.—, Osztrák-magyar államvasut 151.70, Déli vasut 32.75, Magyar aranyjáradék 102.70, Disconto-társaság 199.20.

Frankfurt, május 3. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 96.70 4.2% ezüstjáradék 86.30, 4% osztr. aranyjár. 102.95, 4% magy. aranyjáradék 102.75, magyar koronajár. 99.85, osztr. hitelrészvény 305.—, osztr.-magyar bank 778.—, osztr.-magyar

államvasut 305.—, déli vasut 66.50, elbevölgyi vasut 225.—, bécsi váltóár 169.80, londoni váltóár 20.527, párisi váltóár 81.10, bécsi bankverein 227.25, villamos részvény 139.80, alpesi bányarészvény 154.50, 3% magyar aranykölesön 89.90. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 3. (Utőtőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 305.—, osztrák-magyar államvasut 305.—, déli vasut 66.50.

Frankfurt, május 3. (Esti tőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 304.50, Déli vasut 66.25 Osztr.-magy. államvasut 304.87. Az irányzat nyugodt.

Páris, május 3. Uj 3% francia járadék 101.52, 3%-os francia járadék 102.87, 3 1/2%-os francia aranyjáradék 106.27, Osztr.-magyar államv. 760.—, Länderbank 494.—, Osztrák aranyjáradék 101.75, Déli vasut elsőbbség 389.—, Alpesi bányá 375.—, Török dohányrészvény 280.70, Török sorsjegy 107.50, Olasz járad. 92.60, Spanyol kölcsön 32.50, Meridional 669.—, Ottomanbank 545.—, Rio Tinto 703.—, Debeers 684.50, Estrand 118.—, Chartered 67.75, Randfontein 40.—, Osztrák földhitelintézet 1292.

Hamburg, május 3. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.—, osztrák hitelrészvény 305.—, osztrák-magyar államvasut 765.—, déli vasut 157.50, olasz járadék 92.—, 4% osztr. aranyv. 103.20, 4%-os magyar aranyjáradék 102.85. Az irányzat szilárd.

Hamburg, május 3. (Esti tőzsdé.) Osztrák hitelrészv. 304.35. Az irányzat gyengült.

New-York, május 3. Ezüst 56.5/8.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távlati jelentése 1898. május 3-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék%, Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék%. Lists various cities and their weather data.

Irország táján van a depresszió, mely Franciaországban és Angliában sűrű esőzést idéz elő. A magas légnyomás Európa keleti szélén van és annak a hatásá alatt Közép- és Kelet-Európában az időnek határozottan száraz jellege van. Hazánkban ország egészre derült, száraz és igen enyhe idő uralkodik, délkeleti szelek mellett. Egyelőre változás nem várható.

VIZÁLLÁS.

— Május 3-án. —

Table with columns: Folyó, Vizmérséklet, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérséklet, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river names and water level data.

Mielk megvárás: * = Jegen viz; + = 0 felett; — = 0 alatt < = áradt; > = apadt; ? = kétséges.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal: Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár. VIII. ker., József-körút 65. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivataltunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. Dr. Balászy György... II. „ Fő-utca 7. sz. alatt... IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. Szántó Mór... IV. „ Farsisch-bazár... IV. „ Petőfi-tér 3. szám... V. „ Nagykorona-utca 20. sz. Löwinger Gyula... V. „ Dorottya-utca 13. sz. Weil Vilmos... V. „ Váci-körút 6. szám... V. „ Lipót-körút 22. szám... VI. „ Teréz-körút 54. szám... VI. „ Andrássy-ut 48. szám... VII. „ Erzsébet-körút 50. szám... VII. „ Erzsébet-körút 7. szám... VIII. ker., a Nemzeti színház bérh.

ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadnak.

LEVELEZÉS.

Legjobbiban gratulálok... Csakis csunya... Csinos... Szoci!... A legszebb 6... Végrendekező.

HÁZASSÁG.

Fővárosban... Csinos... Jgen jól nevelt... Vasuti hivatalnok.

ALLÁST KERES.

Gazdatiszt... Fiatal kisasszony... Egy okleveles... Házvezetőnők... Intelligens... Könyvelésben... Egy szűz.

Pénztárnoknők

Egy cégvezető... Intelligens... Eljárásirányító... A gép- és gyorsírászatban.

ALLÁST KAPHAT.

Intelligens... Egy jó házból... OKTATÁS.

Egy okleveles zenetárnó... Czimbalmozni!... Szabászatban... BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

2. emeletes bérház... A Terézvárosban... Elköltözés... Egy 5 szobából... Alkalmi vételek.

ELADÁS.

Honvédtiszti... Bútorvetők... Czimbalom... A Külső-Váci-úton... Alig... Szóvellet behuzott... Egy fekete... Bősendorfer... Teljesen... Intányos ár... A fővárosban... Eladó.

ELADÁS.

Egy szűz... ELÉNK FORGALM... Egy jóforgalmu.

A fővárosban

Fali zongora... Kerékpár

KIADÓ SZOBÁK.

A Baross-utca... Egy csinosan... Elegánsan... Különbejáratu... Tisztességes... Tiszta... Intelligens fiatal nő... Elegáns... Egy szép.

LAKÁS KERESTETIK.

Intelligens... A városligetben

KIADÓ LAKÁSOK.

Nagy helyiség... Olcsó lakás a Lipót-városban... A Ferencz-körúton... Nyári lakás... Csinos.

HITEL-PÉNZ.

Amortizációs... Előkelő hölgy

KÖNYVEK.

Eladok... Jókai összes... Verszek.

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

A kerepesi-úton... Jrodának.

KÜLÖNFÉLE.

Kitünően... Elegáns... A legjobb... 6 forint... Elvesztett... Farsnyakbontó... Olcsón és jól.

MINDENFÉLE

A tudós sorsa. Könnyelmű tudós volt teljes életében Elísha Gray, kinek elévülhetetlen érdemei vannak a távbeszélő tökéletesítése körül. A jövőre sohasem gondolt és így nem esoda, hogy most a legnagyobb nyomorban él. Midőn néhán év előtt egy, a telefonjavítást célzó találmányát 200,000 ezer márkáért eladta, egész családját Európába küldte, ahol ez egész esomó értékes képet és szobrot vásárolt össze. Így a nagy vagyon csakhamar elszűnt és a 63 éves tudós ma a tönk szélén áll. Egy amerikai folyóirat elismeri már, hogy onhibájából jutott e szomorú sorsára, mégis felszólítja hazája telefontársaságait, hogy az agg tudóst lehetőség szerint segíezzék.

Pierre Loti új regénye. Pierre Loti, a hírneves francia író és akadémikus, aki legutóbb arról lett híres, hogy a spanyol-amerikai háborúban részt akar venni, új regényt írt *Matelot* címmel. A regény keletkezésének története visszanyúl a múltba az időbe, mikor Pierre Loti, a francia sorhajóhadnagyot a tengerészeti parancsnokság mint előléptetésre alkalmatlant, penzióba küldött. Az önértében sértett író most ezzel a regénnyel felel a francia hadtestparancsnokságnak. A *Matelot* című regény egy matróz egyszerű és melancholikus történetét beszéli el, aki 24 éves korában a hajón, amely Tonkingból hazaviszi, dysenteriában elpusztul. A regény hőse, Jean Berny nem a nép gyermeke, mint Loti másik regényének, a népszerű *Izidi halászok*nak hőse, aki a kedvezőtlen körülmények és saját hibája folytán is csak a matrózságig tudja vinni. A regény tartalma a következő: Jean Bernynek özvegy édesanyja és nagyapja, egy nyugdíjazott hivatalnok, minden vagyonukat arra fordítják hogy a csinos és sokat ígérő gyermekből tengerésztisztet neveljenek, hogy így gazdag rokonságának ne válják szegényere. Jeannak azonban nagyobb a fantáziája, mint a szorgalma és a folyteli vizsgán matematikából megbukik. A nagyapa annyira bánkodik e miatt, hogy rövid idő múlva meghal, és így az özvegy elveszti egyetlen pénzforrását, és öregek a nyugdíját. De a fiatal Jean nem veszi el az ambícióját, beletörődik új helyzetébe és mindenáron be akarja utazni a világot. Felvételi magát hajóinasnak egy kis gőzökre. Nemsokára matróz lesz és parancsnokai nagyon meg vannak vele elégedve. Jean hazaérkezik édesanyjához és most anyja és fia elhagyják régi hazájukat Antibest és a bresti kikötőbe mennek, ahol az özvegyasszony aranyhímzéssel keresi meg ke-

nyerét, míg Jean hadikötelezettségének tesz eleget. Egyszer mosolygott rá is a szerencse: neje lehetne egy jómódú kanadai birtokosnak, de visszariadja a házasságtól az, hogy Quebecben kellene állandóan tartózkodnia. Végre Jeant Tonkingba küldik, a honnan többé nem tér vissza. Megható annak a jellemzése, mikor a halálosbeteg matróz utolsó erejét összeszedi, hogy még egyszer a földéltre mehessen. Ép ily meghatóan rajzolja az anya fájdalmát, aki csak a hajó megérkezésekor értesül a fia haláláról. Loti *Matelot*-jának Párisban nagy népszerűséget jósolnak.

Egy csodagép. A „Morning Post” egyik levelezője egy alkalommal Svédországon átutazván, megtekintette a híres norchöpingi gyufagyárat is, melynek gyártmánya az egész világon el van terjedve. E gyárban egy csodálatos gépet látott, melyről a gyár igazgatója azt mondta, hogy szükség esetén 24 óra alatt 1 millió skatulya kész gyufát képes produkálni. A gépbe csak a nyers fát és a kémiai szereket teszik be, mire a gép magától faragja a gyufaszálakat, ellátja gyuanyaggal, elkészíti a skatulyát, megrakja, levignetozza, 10 darabonként összepakolja: szóval az expedálásra teljesen elkészíti.

I. Vilmos császár és a württembergi veterán. I. Vilmosnak, a németek egykori császárának jószívűsége és minden ceremóniát mellőző leereszkedő nyájassága eléggé ösmeretes. Mégis minden újabb példáról örömmel vesznek hírt a berliniek, mert ez még öregbíti a nagy uralkodó nimbusát. A „Bär” című berlini hetilap a következő jellemző történetet beszéli el olvasóinak: Az 1885-iki württembergi császárnépely látványosságára távolról-közérről összesereglettek a kíváncsiak. Öreg és fiatal, beteg és egészséges, mind látni akarta a népszerű, mindenkitől szeretett császárt. A nagy ünnepre feljött egy kilenczvenhárom éves veterán is, akit az 1813-iki szabadságharcban vitéz magaviseletéért a császári vas-érdemkereszttel tüntettek ki. A jó barátok, akik vele jöttek, felültek egy kocsiira, ahonnan az egész menetet jól beláthatta.

A tömeg egetverő lelkesedésbe tört ki, mikor a legnagyobb hadur fogata megérkezett. Az öreg császár észrevette az érdemkeresztes agg harczost, megláttatta kocsiját és az örömtől meghatott veterán felé fordult, ép mikor ez a kocsirol le akart szállni, hogy a nagy urat köszöntse:

— Maradjon csak ülve! Én vagyok a fiatalabb, nekem kell önhöz menni!

És meg is tette, amit mondott; leszállt a

kocsijáról, odament az öreg harczoshoz, ki a tisztelettől és csodálattól a következő szavakba tört ki:

— Felsőges, legnagyobb császárom! Nyugodtan halok már meg, mert az utolsó vágyam is teljesült, beszélhettem az én nagy uralkodómmal. A császár intett a kezével s azt mondta, hogy a halálra még van ideje gondolni, noha a sok ezer néző közt ők ketten az egyedüliek, akiknek az 1813-iki vaskereszt lóg a mellükön.

— Mindenesetre — tette hozzá, mialatt az öregnek a kezét barátságosan megszorogatta — a földön már nem találkozunk.

A hevesvérű prelátus. Párisból írják: Aix francia város ismert püspöke: Gouth-Soulard, a ki a prefekturával, sőt a kultuszminiszterrel is folyton hadilábon áll, nem jutott hozzá, hogy álláspontját a katolikus választókkal megismertesse. Végre ez is sikerült neki. Ahelyett azonban, hogy a püspökség se hideg, se meleg lapjának, a „Semaine religieuse”-nek hasábjait használta volna föl álláspontja kifejtésére, egy barátjához címzett levelet tételt közzé a konzervatív sajtóban, mely level a következőképen hangzik:

Hirdesse ki, kedves barátom a lapjában, a gyűléseken; hirdesse ki az összes választóknak: egyedül a ti jogotok a parancsolás, mert a ti jogotok a választás is. Az az ember, aki választ, képviseli a hatalmat, a szenátorok és a képviselők csak a ti küldötteitek. Egyedül ti vagytok a közvetítők és ti ruházzátok őket fel Isten autoritásának egy kis részével. Minden hatalom Istentől ered. A törvények, amelyeket az isteni örök jog ellenére alkotnak, nem érvényesek. Nem tiszteljük azokat és nem engedelmesszünk nekik. Sokkal jobb, ha Istennek engedelmesszünk, mint az embereknek. Hirdesse ki nekik: azt akarjuk, hogy a mi küldöttünk az örök Istent imádja és szolgálja.

Gouth-Soulard ur úgy látszik ismét tapasztalhatja, hogy a szabad gondolkodók törvényeinek, melyeket ő kicsinyeseknek és megvetendőeknek tart, mégis érvényük van, sőt egy olyan kiváló prelátusra, mint Gouth-Soulard ur is alkalmazhatók.

A szappan Indiában. A szappan mind nagyobb tért hódít Indiában, habár még mindig csak fényűzési cikk gyanánt szerepel, mert minden 100 lakóra alig 4 frank értékű szappanfogyasztás esik évente. Az utolsó hat évben a szappanbevitel megkétszereződött és néhány Bombay, Jeypore és Meerutban levő helyi gyár nagyon kibővítette a gyártást. A benszültöttek kizárólag a gyárakban készült szappant használják, mert ezek a szappant csakis növényekből készítik s így ennek használata nem ellenkezik a benszültöttek vallásával, mely megtiltja az állati faggyu és zsíradékokból készített szappan használatát. Legtöbb szappant természetesen Angolországból importálnak.

Damjanics Szolnoknál.

Írta: Mentaller Lajos.

(Folytatás.)

Eddig Jókai! És most folytatom: Damjanics majd elolvadt örömeiben, midőn meghallotta a vörössapkások rohamát:

— Ezt Napoleon is csak egyszer tette — mondá elragadtatva — de Napoleonnak nem voltak ilyen katonái! Ezek olyanok, mintha oroszlanok szabadultak volna ki barlangjaikból szertetépnai az egész világot.

Ütközet után ezt mondá nekik:

— No, eszem a prókátoros lelketeket, ez ugyan most jól sült el! De többé meg ne próbáljátok, mert más ellenséggel lehetne bajotok s mind ott hagyatok a fogatokat.

Amidőn ezután Damjanics a sereg homlokzata előtt végigmenve, a 3-ik zászlóaljhoz ért, nem szólte egy szót sem, hanem levette előtte sapkáját. Bizony, bizony! Többet ért ez, mint a világ összes ékesszólása.

Érdekesnek tartom még Damjanicsról az alábbi adomát feljegyezni.

Damjanics tábornok korában is megtartotta azt a szokását, amit őrnagy korában kezdett, hogy ha a szabadban táboroztak, akkor ő kocsijával a 3-ik zászlóalj mellé állt. Ott főzte nagy tábori bográcsában a pörkölt-húst. A 3-ik zászlóalj tisztjeit gyakran me-chivta szándégnál, mondván:

— Gyertek fiaim; együnk egy kis jót; magam főztem, tudom, hogy jóízű!

A szolnoki ütközet után is, a „nagy bográcsot” körülülve beszélgetett tisztjeivel a véres nap egyik-másik részletéről. Beszélgetés közben egy közkatona balkezevel hátulról vállára ütven Damjanicsnak, így szólt:

— Sie, Heer General! Wekselnz mir a finfer — s ezzel jobbkezevel egy ötforintos bankót nyújtott Damjanics felé.

Damjanics hátrafordult s egész kedélyesen kérdé:

— Hát te hunczfut, ki vagy?

— Na, wer pin Ich? A schwab von dritte Bataillon.

Damjanics elnevette magát és zsebébe nyulva, e szavakkal fordult a tisztkekhez:

— No nézzétek! a szegény feleségem számára takargattam husz darab ezüsthuzsast. Most ennek a kölyöknek kell odaadnom nagyrészt.

Ezzel a sváb honvédhez fordulva, e szavakkal váltotta fel ötosét:

— Du Kerl! Ich hab nicht mehr! Mást ne küldj a nyakamra!

IV.

A szolnoki ütközetről két jelentés ment Debreczenbe a kormányhoz. Az egyiket Vécsey tábornok küldötte. Hosszu, rideg katonai szöveg Vécsey jelentése. Ettől teljesen eltérő Damjanics jelentése, mely rövid, meleg, egyszerű,

de azért mégis minden sora duzzad a hazafiúi öntudattól. A jelentés így hangzik:

„Hazafias tisztelettel van szerencsém a honvédelmi bizottmányának jelenteni, hogy tegnap Szolnokot elfoglaltam s az ellenséget vad futásra kényszeríttem. A megrémült ellenség szaladásában sok hadi szerelvényeket, sőt a 2-ik vasaszedred pénztárát is visszahagyta stb. stb.”

A két jelentés oka az volt, hogy a szolnoki ütközet alatt egy kellemetlen és kínos esemény játszódott le Damjanics és Vécsey tábornokok között.

Damjanics ugyanis az ütközet hevében odaüzent Vécseyhez, hogy nyomuljon vele együtt a futó ellenség üldözésére. A régi osztrák czopf azonban felülkerekedett Vécseyben s mert őt pár nappal előbb nevezték ki tábornoknak mint Damjanicsot, meg volt sértve azáltal, hogy Damjanics osztogat neki parancsokat. Tehát vesztég maradt s Damjanics egyedül volt kénytelen végezni Kargerrel és Ottingerrel.

Az ütközet után e miatt a két tábornok között igen kellemetlen természetű személyes összekocczanás történt.

Vukovics Sebő, a magyar kormány biztosa, emlékirataiban azt állítja, hogy Vécsey magának követelte a jelentéstételt az ütközetről s ezért ütött ki a két vezér között a viszály. Ez azonban téves.

A viszály valódi oka kiderül a Gőge

A MILLIOMOS.

Angol regény.

(1)

Írta: CROKER M. B.

— És mi lesz Markkal? — kérdezte a sógor.

— Epen az a bökkenő! Nagy hátrányra van a kis fiúcskának, hogy nem tarthatom őt magamnál, de később, ha katoná lesz, hozzánk fog jönni. Tudom, hogy te mindig jó voltál hozzá, a szünetekben mindig magadnál tartottad és, amint illik is, ő is nagyrabecsülteged. De én vele szemben nem érzem nyugodtnak a lelkiismeretemet. Meg csak tíz esztendő a gyerek, ez időnek a fele eltelt anélkül, hogy láttam vagy hallottam volna felőle és Isten tudja, mikor látjuk egymást újra. Neveltetésére természetesen bőven adok pénzt, de...

— Nos, hogy röviden összefoglaljam a dolgot folytatta Pollitt Dan, te ismét meg akarsz nőszülni és a gyerek az utadban van. Tudod mit, hagyd itt nálat! Én nagyon szeretem, családomban minden és Mark nővérem szemét örökölte. A lehető legjobban szeretem őt, saját fiúmnak tekintem, örökösömné teszem és minden vagyonomat rá hagyom. Beleegyezel?

Sok tanácskozás, az apa rövid ellenkezése és a nagybácsi buzgó magyarázatai után végre megegyeztek. Mark annyiszor és annyi levelet írtatott az apjának, amennyit csak akart, de minden más tekintetben azt kellett hinnie, hogy ő Dan bácsinak a fia.

Jervis órnagy még hátralevő öt heti szabadsága alatt ugyancsak élvezte a fia társaságát. Minden látnivalót megmutatott neki, elhalmozta ajándékokkal, sokat beszélt vele bátor elődeiről, izgató tigris- és elefántvadászatokról és a lovagias, nyílsvívő embert a fia nemsokára hősné, félistennek tekintette. Az elválás olyan fájdalmas volt a fiúra, hogy sokáig nem tudott megvigasztalódni.

Pollitt Dániel néhány évvel később mindennek meglepésére feleségül vett egy jó családból származó, elvirágozott, szegény, de előkelő külsejű hölgyet, házat vett, nagy vadászterületet bérelt és megvásárolt több híres gyémántot. Most már úriási vagyona volt és ötvenöt éves korában nyugalmába vonult, hogy vagyonát élvezze. De ekkor váratlan nehézségek támadtak: nem tudta, hogyan kell ezt elkezdeni és helyettesítőre, közvetítő-félére volt szüksége. Csinos unokaöccse, ki gentlemannek született, vállalkozott erre a szerepre. Ő maga fiatalságát nagykereskedések iródaiban töltötte; nem tudott lovagolni, kocsikázni, nem tudott lőni, evezni, de még csak halászni

sem és most már késő volt, hogy mindezt megtanulja. De minden lovasversenynek lelkesült mezeje volt, meges arakat fizetett unokaöccse kutyáit és részt vett minden vadászatban, amelyen a kutyák nagy tudományát megbámulhatta. Ilyenkor követte a farkát (természetesen kocsin), amennyire lehetett és nagy büszkeséggel és elegteltel a legjobb látesővön figyelte a farka működését.

Igaz ugyan, hogy az öreg ur nagyon büszke volt és boldog, ha unokaöccse nevével ott látta a sportlistákon a legelőkelőbb társaságban, de azért nem egy csalódás érte; mert Mark epenséggel nem törekedett arra, hogy valami módon kitűnjék és észrevétesse magát. Nem volt hajlandó arra, hogy versenylóvak, színházheriet vagy nagy összegben való játék által lönkretegye magát és nem mutatott se tehetséget se hajlandóságot arra, hogy nagyhatalya millióit esztelenül elpocsékolja.

Ezzel szemben Pollitt asszony szívesen kész volt férje pénzének elköltésére. Egész sereg szegény rokona volt, azt remélte, hogy sokat tehet majd értük és nagy bosszúságára a várakozásában megcsalódott. Férje nagy gombostű- és ruhapénzt adott ugyan neki, drága gyémántjai voltak, fényesen berendezett háza, gyönyörű fogatai, franciaia komornája, de nem nyulhatott bele férje erszényébe, az ő költségén nem lehetett nagylelkű rokonai iránt és, ami leginkább bosszantotta, nem sikerült neki egyik unokanővérét Markkal elvételni. Nem, az öreg ur elhatározta, hogy Marknak előkelő, gazdag nőt kell feleségül vennie és ez, tekintetbe véve az unokaöcs előnyös külsejét, származását és nagy vagyonát, nem is járt volna nehézséggel. Akkor azután nagy birtokot vásárolt volna, beválasztatta volna magát a parlamentbe és mint előkelő ur élt volna. Ez volt a bácsi jövendő terve, amelyet azonban bölesen elítelt.

Pollitt asszony arra sem talált alkalmat, hogy családja javára mellékjövedelmeket biztosítson magának, mert a háztartás valamennyi számlája a háziur kezébe került, aki ezeket egyszerűen a bankárjának küldötte. De ha rokonait nem is segíthette jó anyagi helyzetbe, mégis megtett mindent, amit csak tehetett. Nővéreinek és unokahugainak ruhákat, köpenyeket és más, még alig használt toilettetárgyakat adott, ellátta őket színház- és hangversenyjegyekkel, kocsikázni vitte őket és gyakran a vendégei voltak ebédnél meg reggelinél. Clarence fivére pedig megkapta mind a pénzt, a melyet a gombostűpénzből félretehetett.

Ez a körülbelül tíz évvel ifjabb fivére vidám, könnyelmű, csinos ember volt, hamis, kek szemekkel, jól ápolt bajusszal, szép alak-

kal és nagyravágyó természettel. Tetőtől-talpig világi volt, jól tudta, mi az a pénzszavár, szilárd elvei nem voltak, de azért kellemes ember volt és mindenki szerette. Mindent, ami az övé volt, de sokat a máséból is, elköltötte és amikor ezredét visszahívták Angolországba, ki kellett lépnie a szolgálatból. Azóta jó barátai költségén élt és így ugyancsak kapóra jött neki az indiai utazás. Ha néhány évig Markkal Indiában marad, akkor — így okoskodott a nővére — talán egy másik rokona férközhetik be a házba és ha Mark egyáltalán nem térne vissza, akkor sem repedne meg a szíve bánatában. Ha nem lett volna férjének a kedvence, akkor bizonyára nagyon szerette volna, mert pompás fiú volt és szívesen mulatkozott az ő kíséretében nyitott kocsin vagy a színházi páholyban. Amellett mindig udvarias volt, gondoskodott a kényelméről, sőt egyszerű-kétszer, amikor kritikus helyzetekben hozzája fordult, segített is rajta, de nem értett a hízegés művészetéhez, amelylyel lívére ugyancsak elhalmozta.

Waring kapitány lelkesedéssel fogadta az Indiába való utazás eszméjét és melegen pártolta.

— Epen jókor jön a dolog — vallotta be nővérenek. — Már kifogytam mindentől és ha Marknak nem jut eszébe ez a pompás gondolat, akkor valószínűleg el kellett volna vennem Cladde kisasszonyt. Igaz, hogy ijesztően csunya és nagyon közönséges külsejű, de harmincz-ezer font a vagyona. Most már reményem, hogy nem kell ebbe a savanyu almába beleharapnom; legalább halasztást ad nekem ez az út.

— De nagyon szeretném, ha megnősülnél — jegyezte meg a nővére.

— Megnősülök, csak szerezz nekem valami gazdag, idősebb asszonyt, aki már nem követ el semmi bolondságot. Ez volna nekem való.

Pollittot végre is meggyőzték arról, hogy sógorának társasága nemcsak hasznos és kellemes volna Markra, hanem határozottan szükséges is és a részletek alapos megbeszélésénél kitént, hogy a sógorok, bár nézetek különbözők voltak, egy pontban tökéletesen egy véleményben voltak. Az utazásnak vagy nagy stílusnak kell lennie, vagy el sem szabad azt kezdeni.

Mark olcsón és egyszerűen szeretett volna berendezkedni és szót emelt a sok podgyász, a sok különböző fegyver és a komornyik ellen.

— Harmincz pár csizmát vigyek magammal? kérdezte csodálkozva. Micsoda bolondság! Hiszen nem gyalog akarom bejárni az indiai birodalmat.

(Folytatás következik.)

Arthur és Damjanics János között folytatott alábbi levelezésből:

Görgei Arthur a szolnoki csata után a következő levelet intézte Damjanichoz:

Damjanics tábornok urnak Szolnokon.

Midőn önnek tegnapi szép fegyvertényéhez teljes szívvel szerencsét kívánok, ezzel egyszersmind ismeretlen létemre levelezésbe lépek önnel, melynek célja netalán téves híreknek elejét venni s önt bizonyossá tenni arról, hogy a kormány csakis az I. II. és VII. hadtestek feletti főparancsnokságot ruházta reám, ellenben az ön parancsai alatt álló hadtest felettit egyáltalán nem, hogy tehát engem semmi tekintetben meg nem illet önnek parancsokat osztogatni. De engedje, tábornok, hogy részemről két bizalmas kérést kössek szívére:

1. Örvendeztessen meg minden igaz hazafit azzal a megnyugtató hírrel, hogy tábornok ur a haza iránti valódi érdemei öntudatában bizonyos személyes érzékenykedéseken nagy- és nemeslelkűen felül hirt emelkedni és hogy a Vécsey tábornok urral való személyes jó egyetértést helyreállította, melynek megzavartatása bennünket itten nagyon megsomorított, minthogy, nem ok nélkül, attól tartunk, hogy az ily meghasonlás a legkárosabb kihatással lehet fegyvereink sikerére nézve.

2. Azon esetben is, ha a legközelebb bekövetkezendő hadi működések Klapka ezredes urnak hadtestét tovább vezetnék önnek közvetlen közeléből, E aradjon tábornok ur legalább a történetek és lehe-

tőleg szintugy a közel jövőben történendők kölcsönös közlése által szakadatlan összeköttetésben vele s ő általa velem is. Ugy látszik, mind a két kéréssem sokkal inkább áll érdekében a jó ügynek, melyért harczolunk; hogysen reá biztosan ne számíthatnánk.

Görgei.

Damjanics e levélre így válaszolt:

Görgei tábornok urnak Tisza-Füreden.

Kelt Szolnokon, 1849. márczius 7-án.

Epen irni készültem önnek, midőn márczius 6-áról kelt levelét vettem. Nyíltan akarok önhöz szólni: ez nekem szokásom. Ön tábornok ur, sokkal jobb hazafi és sokkal inkább osztozik jó és igaz ügyünk iránti érzelmeimben, semhogymeg ne értesse, mikép én a haza érdekében, melyért vérzeni kész vagyok, gróf Vécsey tábornok irányában másékor nem cselekedhettem, hozzá másékor nem szólhattam. Talán, sőt valószínűleg, szávjám keménynek hangzik: de a szívből fakad, mert szeretem az igazságot, s az nekem jobban-rosszban elválthatatlan társam. Így történt, hogy felingerelve Vécseynek a harczterén való késő megjelenése által s azon szokása által, melylyel ő minden merészebb mozdulatnak kerékkötője szeret lenni, nem igen latolgattam kifejezéseimet, melyek egyébiránt nem érték őt igazságtalanul. Ismerem egyébiránt e tábornok nemes jellemét, tiszteltem hazafias érzelmeit s mindazon erőnyeket, melyek őt, mint embert díszítik, de a

mi ügyünknek ő aligha fog jó szolgálatokat tehetni, mert ingadozó fellépése veszélyezteti minden valamirevaló jelentékenyebb vállalatnak a sikerét. Önnek nemes eljárását teljesen felfogom és Önt csak arról biztosíthatom, hogy szegény, elnyomott hazám iránti szeretet melengeti szívemet és feszíti tetterőmet s ezért el ne ítéljen egy néhány kiejtett kemény szó miatt.

— Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy én részemről télen nem leszek. Működéseim legközelebbi tárgyát a jelen pillanatban egész határozottsággal meg nem jelölhetem ugyan, de minden bizonynyal nekem minden hadmozdulatom az öné után fog igazodni és lehet, hogy már holnap elhagyom a Tiszavonalat, mihelyt biztos értesülést nyerek az Ön mozdulatáról.

Az én operációim egyszerűek: fölkeresem az ellenséget és derék vitézeimmel győzni remélek. Ön vállalatának testvérí szívből kívánok legjobb sikert. Az én csekély számú, de válogatott seregem sem lesz télen, s így ön erélyes támogatásra számíthat. Örülni fogok, ha gyakran adhatok hirt hadosztályom felől s én mindenkor kész vagyok a jó tanácsot elfogadni. Így tehát nem fog hiányzani köztünk a kölcsönös közlekedés.

Lelkemben egy gondolat nőtt nagyra: hazánk megszabadítása. Fogjunk tehát testvéreileg kezét és a mennyit emberek bírnak, emberek végre is hajtandják.

Damjanics.

(Folytatás következik.)

Herbster-Velodrom

Tattersaal.

Kerepesi-ut, a keleti pályaudvarral szemben. 5000 négyzetméter fedett és 6000 négyzetméter nyílt

kerékpáriskola.

Legnagyobb létszámmal és kerékpárgondozási állással berendezve. Az iskolából hetenként kitérő sajtó rendszeresen a zűrtől a rendszert. Befejezések egész napon át városi taktikában elfogadják.

HERBSTER KÁROLY nagy kerékpár-raktára
Budapest, Károly-körút 9.

11. Magy. kir. szab. osztályosorsjáték
100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény
13.160.000 korona összegben, mely VI. osztályosorsjáték nyereményeinek szétosztásában

1.000.000 korona

Sorsjegyek az I. osztályhoz kerülnek
1/4 3/4 (egy millió)
1/2 3/2 és megrendelhetők
1/5 1/5
1/10 1/10
Szabó B. és Társa cégégnél
Budapest, Károly-körút 10.
Egyenlőtlen osztályosorsjáték, mely az I. osztályosorsjáték nyereményeinek szétosztásában

100.000 sorsjegy
50.000 pénzyeremény

I. húzás
folyó évi
május hó
11-én.

II. osztályosorsjáték
május hó 11-től — október 13-ig

50.000 nyeremény,
melyek közül a legnagyobb esetleg **EGYMILLIÓ** korona lehet

A II. magy. kir. szabadalmazott

Osztályosorsjátékhoz

eredeti sorsjegyeket ajánl

BOGDÁNY S.

főelárusító fővárosi sorsjegy-irodája

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 11. sz.

a kínél a legutóbbi I. osztályosorsjátéknál számos főnyereményt nyertek, a többek között a **25534 számú sorsjegyre**

200.000 koronát.

Vidékre pontos szétküldés utánvételvel vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

Az első május 11-iki húzáshoz a sorsjegyek árai:

Egy egész sorsjegy 8 frt
Egy fél „ 4 frt
Egy negyed „ 1 frt 50
Egy nyolczad „ 75 kr

Az összes hat osztály sorsjegyeinek árai:

Egy egész sorsjegy 80 frt
Egy fél „ 40 frt
Egy negyed „ 20 frt
Egy nyolczad „ 10 frt

LUKACS WILHELMUS

a magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítója

Budapest, V., Sas-utca 1.

Sürgényezim:
Lottolukács
Budapest.

TELEFON
17-44.

Az I-ső osztály húzása

május 11. és 12.

Sorsjegyek árai az I. osztályhoz:

I egész 6 frt | I negyed . . 1 frt 50 kr.
I fél 3 frt | I nyolczad . . 75 kr.

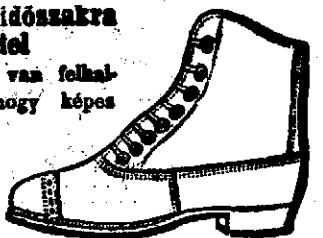
az összeg előzetes 30
vagy utánvétel mellett.

13.160.000

Pénzyeremény 6 osztályba osztva

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel

Áruházam oly annyira van felhalmozva cipősárakkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Áraim oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

Férfekeknek.

Cugos cipő, egy darab pillang bőrből	2.-
Borjúbőr betétes cipő	2.20
Borjúbőr, keziyűbőr-szárral, cigány	2.30
Dívtos barna színű, bergsteiger cipő	4.-
Dívtos barna színű cugos cipő	4.-
Dívtos szinű barna borjúbőr, elől kapcsos cipő	4.98
Dívtos szinű előlkapcsos cipő	4.52
Dívtos szinű barna félczipő	3.58
Kalócipő cipő, világoshőr vagy keziyűbőr szárral	4.20

Nőgyekeknek.

Női leosztin cugos cipő, 16 cm. magas selyem csug	2.98
Borjúbőr cugos cipő	2.-
Dívtos szinű barna fűzős angol cipő	2.20
Dívtos szinű barna gombos angol cipő	2.40
Dívtos szinű előlkapcsos cipő	2.40
Női vargubőr gombos cipő 10-12 gombmagas 4. frt szalon-lakból	4.-
Dívtos szinű barna félczipő	2.40
Borjúbőr regatta-cipő, kőni való	2.40
Leosztin regatta-cipő, kőni való	2.20
Óriási választék mindenféle dívtos barna és színes, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és fűző-czipőkben. — Vidéki rendelésnek postonban csakhátoltnak több száz dívtos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel	528

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6.
A New-York palotával szemben.

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készítek modern stílusban

kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. Működő társaság eszközökkel.

Magamat a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlv. maradtam kitűnő tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,
kárpitos és díszítő.

Budapest, VII., Dohány-utca 68.
(Kertész-utca sarján.) 120